ಅಂಕಣ

ಜನವರಿ 1980

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳು

ಎಂ. ಜಿ. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ

ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು ○ ಸ್ಪಂದನ ○ ಪರಿಚಯ

ಸಮಾಜವಾದಿ ವಾಸ್ತವತೆ

○

ಕೆ. ವಿ. ನಾರಾಯಣ

ಅಂಕಣ

ಜನವರಿ 1980

ಸಂಪುಟ : 1 ಸಂಚಿಕೆ : 2

ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ

'ಪಿ.ಪಿ.' ಬಳಗದ ಗೆಳೆಯರಿಂದ

'ಅಂಕಣ' ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಇದು ಎರಡನೆಯ ಸಂಚಿಕೆ. ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಮುಖ ವಿಮರ್ಶಕರಾಗಿದ್ದ ಎಂ.ಜಿ.ಕೆ. ಯವರ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಲೇಖನದ ಅನುವಾದ ವನ್ನು ಓದುಗರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

'ಅಂಕಣ' ಸಂಚಿಕೆಯ ಯಾವುದೇ ಲೇಖನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಹೃದಯ ಓದುಗರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು, ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು 'ಅಂಕಣ' ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು 'ಸ್ಪಂದನ' ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುವುದು.

'ಅಂಕಣ'ದ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಆರು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಎಂ.ಒ. ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಹಿಂದಿನ ಎರಡು ಸಂಚಿಕೆಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಆರು ಸಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.

ವಿವರಗಳಿಗೆ :

'ಅಂಕಣ'
೮, 'ಚಿರಂಜೀವಿ'
ಈಜುವ ಕೊಳದ ರಸ್ತೆ
ಕೋದಂಡರಾಮಪುರ,
ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦ ೦೦೩.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳು : ಕಳೆದ ೨೫ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ

ಎಂ. ಜಿ. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವ ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಾಗಿ ಅದೇ ಭಾಷೆಯ ಒಬ್ಬ ವಿಮರ್ಶಕ ತೀರ ದುಬಾರಿ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಂತಾಗುವುದು ಸಹಜ. ಆದರೆ ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸುವುದು–ಒಬ್ಬ ವಿಮರ್ಶಕ ತನ್ನ ಭಾಷೆಯ ಬರವಣಿಗೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಬೆಲೆ ಕಟ್ಟಬೇಕಾದ, ಅಷ್ಟೇನೂ ಪ್ರಿಯವಲ್ಲದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಬೆಳೆದಿರುವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರ ಬೆಳೆದಿಲ್ಲವೆಂಬ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಉಳಿದ ವಿಮರ್ಶಕರು ತೆಗೆದುಹಾಕಲಾರರೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಒಬ್ಬ ವಿಮರ್ಶಕ ಒಂದು ವಸ್ತು ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದರಷ್ಟೇ ಸಾಲದು, ಅಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯ ಕಾರಣಗಳನ್ನೂ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾನು ನಂಬುವವನಾದುದರಿಂದ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ 25 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸುವ ಮೂಲಕವೇ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರದ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವಿಕೆಗೂ ಕಾರಣ ಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವಂತೆ ಈವರೆಗೆ ಸಮಗ್ರವಾದ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಗ್ರಂಥ ಸೂಚಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ 25 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನೂ ನಾನು ಓದದಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ನಾನು ಓದಿರುವ ಸುಮಾರು 40 ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳು ನನ್ನ ಈ ಮುಂದಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಆಧಾರಗಳಾಗಿವೆ. ಆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ನನಗೆ ದೊರಕಿಸಿದ ನನ್ನ ಉತ್ಸಾಹೀ ಗೆಳೆಯರು ಕೆಲವರ ಸಹಕಾರಕ್ಕೆ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಹೇಳಲೇಬೇಕು. ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಅನುವಾದಗಳನ್ನಾಗಲೀ, ಕನ್ನಡದ ಕೆಲವು ಜನಪ್ರಿಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನಾಗಲೀ, ನಮ್ಮ ರಂಗ ಕಲಾವಿದರ ಜೀವನವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ

ಎಂ. ಜಿ. ಕೆ. ಯವರ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಲೇಖನ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬಂದ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವನಚರಿತ್ರೆಗಳ ಶೈಲಿ ಮತ್ತು ವಸ್ತುವಿನ ಸಂಬಂಧ ಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಚರಿತ್ರಕಾರನ ಆಯ್ಕೆಯೇ ಹೇಗೆ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಬಲ್ಲದು ಎನ್ನುವ ಇಲ್ಲಿಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು ಗಮನಿಸುವಂಥದ್ದು.

ಅಂಥ ಕೆಲವು ಬರೆಹಗಳು ನಿಜಕ್ಕೂ ಕುತೂಹಲಕರವಾಗಿವೆಯಾದರೂ - ನಾನು ಈ ಲೇಖನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯ ಬರೆಹಗಾರರಿಗೆ ಅರ್ಪಿತವಾಗಿರುವ, ಸಾಕಷ್ಟು ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ, ಅಭಿನಂದನ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ನಾನು ಈ ಲೇಖನದ ಅವಲೋಕನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ.

ಇಷ್ಟು ಪೂರ್ವ ಸೂಚನೆಯೊಂದಿಗೆ ನನ್ನ ಮೂರು ನಿರೀಕ್ಷಣೆಗಳನ್ನು ಮುಂಡಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. (1) ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಕನ್ನಡದ ಎಲ್ಲ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರಕಾರರು ಈಗಾಗಲೇ ರೂಢಿಯಾಗಿರುವ ಪ್ರೌಢವೂ ಗಂಭೀರವೂ ಆದಂತಹ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. (2) ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೇ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ಪಡೆಯುತ್ತಿದೆ. (3) ಮತ್ತು ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಐತಿಹ್ಯಗಳಿಗೆ ತಿರುಗಿಸುವ ಹಳೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿಯಾದರೂ ಇನ್ನೂ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಈ ಮೂರೂ ಅಂಶಗಳೂ ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸ ಪೂರ್ಣ ಸಾಮಗ್ರಿಯ ಅಭಾವ, ಪ್ರಾಯಶಃ ಆಧುನಿಕ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬರದಿರಲು ಕಾರಣವಾಗಿವೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ವೈಭವೀಕರಣದ ಧಾಟಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮೊದಲು :

ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಏನೆಲ್ಲ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಜೀವನ ಚರಿತ್ರಕಾರ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ಔಚಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳದೆ ವೈಭವೀಕರಣದ ಧಾಟಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬದುಕಿನ ಅಂಶಗಳು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವಷ್ಟು ಗಮನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಜೀವನ ಚರಿತ್ರಕಾರನ ಆಯ್ಕೆಯ ಔಚಿತ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಬೇಕಾದದ್ದು ಸಾಮಗ್ರಿಯ ಸುಸಂಗತಿಯೇ ಹೊರತು ಅದು ವೈಯಕ್ತಿಕವೋ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವೋ ಎಂಬುದಲ್ಲ ಎಂದು ನಾವು ನಂಬುವೆವಾದರೆ, ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬದುಕನ್ನು ಚಿತ್ರೀಕರಿಸಲು ಆತನ ಖಾಸಗೀ ಬದುಕಿನ ಅನೇಕ ವಿವರಗಳು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆಧಾರಗಳನ್ನು ನಾನು ಮುಂದೆ ವಿವರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ನಾನು ಕೆಲವು ತಾತ್ವಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ರಾಜ ಗಾಂಭೀರ್ಯದ ಧಾಟಿಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ವಿಜೃಂಭಣೆಗೆ ಅವಶ್ಯವಾಗುವ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನೇ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳತೊಡಗುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಾಗೆ ಬಿಂಬಿತವಾಗುವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವು ಜನತೆಯ ಒಳಿತು, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಸಮರ್ಪಣೆ ಮತ್ತು ಮಾನವೀಯತೆಯಿಂದಾಗಿ ಒಂದು ಶಕ್ತಿಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗುವಂಥದ್ದು. ನಾನು ಈ ಗುಣಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸುವೆನಾದರೂ, ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯ ನಾಯಕನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಭಾವ್ಯವಾಗುವುದು ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಕಾರ ಒದಗಿ ಬಂದ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಎಲ್ಲ

ವಿವರಗಳನ್ನೂ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಮಾತ್ರ ; ಎಚ್ಚರದಿಂದ ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶಿತ ಗುರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ವಿವರಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕವಲ್ಲ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೇ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಆತನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಇರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅಗ್ರಾಹ್ಯವಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಾಹ್ಯ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸುವ, ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಆತನ ಆಂತರಿಕ ಜಟಿಲತೆ, ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಇಂಥ ಕಡೆ ಆಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯ ನಾಯಕ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಭಾವೀ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾದಾಗ ಅಂತಹ ನಾಯಕನನ್ನು ಉಳಿದವರಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಚಿಲುಮೆಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುವ ಧಾಟಿ ನಾಯಕನ ಪೂರ್ಣ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ವಿವೇಕಾನಂದ, ಅರವಿಂದ, ಜವಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ, ಸರ್ದಾರ್ ಪಟೇಲ್, ವಿನೋಬಾ ಭಾವೆ, ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದ್ ಮುಂತಾದವರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳು ಜೀವನ ಚರಿತ್ರಕಾರರ ಈ ಬಗೆಯ ಮಡಿವಂತಿಕೆಗೆ ಧಾರಾಳ ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಬಲ್ಲವು. ಜೀವನ ಚರಿತ್ರಕಾರನ ಸೀಮಿತ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ, ಲೇಖಕನ ಎಚ್ಚರದ ಆಯ್ಕೆಯ ವಿವರಗಳಿಂದಾಗಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮಹತ್ವದ ಇಂಥ ನಾಯಕ, ನಾಯಕಿಯರು ಪುರಾಣ ಪುರುಷರಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಆ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿಯೇ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಂದ ದೂರ ನಿಂತು ಕೇವಲ ಆದರ್ಶ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿದು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಯಶಃ ನಮ್ಮ ಪುರಾಣ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಬಹುದು. ಅಂಥ ಪುರಾಣಗಳು ಪದ್ಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಲ್ಪಕತೆಯುಳ್ಳ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳಾಗಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಮಾತೆಂದರೆ, ಅಂಥ ಗ್ರಂಥಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಾಗಿವೆ, ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಘನತೆಯನ್ನು ಅವು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳೆಂದೇ ಪಡೆಯುತ್ತವೆಯೇ ಹೊರತು ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳಾಗಿ ಅಲ್ಲ ಎಂಬುದು (ಆಧುನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ). ಇಂಥ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಧಾಟಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಕಡೆ ಸರಳವಾದ ಭಯಭರಿತ ಭಕ್ತಿ ಗೌರವ ಮೊದಲಾದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಕೆರಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವುಳ್ಳದ್ದು. ಆಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯ ದರ್ಶನ ನಮಗೆ ಇಂಥ ಕಡೆ ಆಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಇದೇ ಮಾತನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವುದಾದರೆ, ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹ್ರೂ ಅವರ 'ದಿ ಡಿಸ್‌ಕವರಿ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ', ನೆಹರೂ ಅವರ ಸಂಕೀರ್ಣ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಅವರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳಿಗಿಂತ ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಈವರೆಗೂ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನೇ ಮುಂಗಡ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಮುಂದೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಕೆಲವು ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ನನ್ನ

ವಾದವನ್ನು ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಎಂ. ಎಸ್. ಪುಟ್ಟಣ್ಣನವರ 'ಕುಣಿಗಲ್ ರಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಚರಿತ್ರೆ' ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಸುದೀರ್ಘವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಾದರೂ ಅದು ಮೊದಲು ಪ್ರಕಟವಾದುದು 1910, ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾನು ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಆ ಕೃತಿಯ ನಂತರ ರಚಿತವಾದ ಅದರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅದೇ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಅನೇಕ ಜೀವನಚರಿತ್ರೆಗಳು ವಿಫಲವಾಗಿವೆ. ಎಂ. ಎಸ್. ಪುಟ್ಟಣ್ಣನವರ ಕೃತಿಯ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಕಾರಣ ಪ್ರಾಯಶಃ ಅದರ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲೇ ಇದೆ. ರಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿ ಆರ್ಷೇಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿದ್ದು ತಾವು ಬದುಕಿದ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಅವರು ತೀರ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಬದುಕಿದವರು (ಅಂದರೆ ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದ ಮೈಸೂರಿನ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ). ಹಾಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜೀವನ ಚಿತ್ರವಾಗಿರುವಂತೆಯೇ ಒಂದು ಪರಿಸರದ ಚಿತ್ರಣವೂ ಆಗಿದೆ. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೂ ನಮ್ಮ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಔಚಿತ್ಯ ಗ್ರಹಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವಂತಿದೆ—ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ, ಆ ಕಾಲ ನಮ್ಮ ಕಾಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮುಕ್ತವಾದದ್ದಿತ್ತು—ಆದುದರಿಂದ ರಾಜಗಂಭೀರ ಧಾಟಿಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಒಳಗೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಯೂ ಈ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ ನಮಗೆ ಒಂದು ಸಮಗ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು. ನಾನು ಹೇಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವುದು—ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಜೀವನಚರಿತ್ರೆ ರಚಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸುವ ಲೇಖಕ ಈ ಮಾಧ್ಯಮ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂದು ಘನವಾದ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಬೇಕೆಂದರೆ ಈ ಮಾಧ್ಯಮವು ಬಿಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕಲಾತ್ಮಕ ಸ್ವರೂಪದ ಸವಾಲನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ನಾವೀಗ ಪಡೆದಿರುವ ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಆಧಾರಯುತವಾದ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳು ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಗಂಭೀರವಾದ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೆರಳಿಸಬಲ್ಲವು. ಈಗಿನ ಓದುಗವರ್ಗವೇ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಹೇಗೆ ನಮ್ಮ ಕವಿಗಳು ಜನಪದಕಾವ್ಯ ಅಥವಾ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳ ಧಾಟಿಯಿಂದ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಇಂದು ಸಾಧಿಸಲಾರರೋ ಹಾಗೇ ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರಕಾರರೂ ನಮ್ಮ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾರರು. ಅಂದರೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಈವರೆಗೆ ಬಂದಿರುವ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳು ನನಗೆ ಅತೃಪ್ತಿ ಉಂಟುಮಾಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ–ಒಂದು ಕಲಾಕೃತಿಯಾಗಿ ಬಂಧದ ಕಡೆ ಲೇಖಕರು ಹೆಚ್ಚು ಗಮನಕೊಡದಿರುವುದೇ ಆಗಿದೆ.

ಕಳೆದ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಮೂರು ಕನ್ನಡ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಮೂರು ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನೇ ಆರಿಸಿಕೊಂಡ ಕಾರಣ—ಅವುಗಳು ಕುತೂಹಲ ಕೆರಳಿಸುವಂತಿವೆ. ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಿಫಲತೆಯಿಂದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬೇಸರವನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿಸಿವೆ.

ಕಾಲಾನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಆ ಮೂರು ಗ್ರಂಥಗಳು (1) 'ಸರ್ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ'— ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದು (1960) (2) 'ವಾಗ್ಗೇಯ ಕಾರ ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯ'–ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದು. (1965) ಮತ್ತು (3) 'ತಿ.ನಂ. ಶ್ರೀ'–ಡಿ. ಜವರೇಗೌಡರದ್ದು. (1967).

'ಸರ್ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ'ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಗ್ರಹಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಅನೇಕ ಮುಖಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿ ಕೊಡುವ ಪ್ರಬಂಧಗಳ ಸಂಕಲನ ಎನ್ನಬಹುದು. ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ ಎಂಬುದು ಹಲವು ಲೇಖಕರ ಒಂದು ಸಮಗ್ರ ಪ್ರಯತ್ನವೂ ಆಗಬಹುದೆಂದು ನಾವು ಒಪ್ಪುವೆವಾದರೆ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸರ್. ಎಂ. ವಿ. ಅವರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರಣ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರಯತ್ನ ಎಂದು ನೋಡಬಹುದು. ಸರ್ ಎಂ. ವಿ. ಅವರ ಸಿದ್ಧಿಗಳು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಭಾವಿತ ಮತ್ತು ಅವರ ಧೋರಣೆಗಳು ಅವರ ಸರೀಕರ ಧೋರಣೆ ಗಳಿಗಿಂತ ಎಷ್ಟು ಹೊಡೆದು ತೋರುವ ಭಿನ್ನತೆ ಉಳ್ಳವು ಎಂದರೆ, ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ತಿಳಿಯುವ ಮೂಲಕ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಬಯಕೆ ಎಂಥವರಿಗೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಗ್ರಂಥ ಸರ್ ಎಂ. ವಿ. ಅವರ ಮಹತ್ವದ ಸಾಧನೆಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದೇ ಹೊರತು ಅವರನ್ನು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಏನೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ದುರದೃಷ್ಟದ ಸಂಗತಿ.

ಈ ಮೂರು ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ತಾತ ವಾಸುದೇವಾ ಚಾರ್ಯರ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದಿರುವ ಜೀವನಚರಿತ್ರೆಯೇ ಪ್ರಾಯಶಃ ಹೆಚ್ಚು ತೃಪ್ತಿಕರ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯರ 'ನಾಕಂಡ ಕಲಾವಿದರು' ಮತ್ತು 'ನೆನಪು ಗಳು' ಎಂಬ ಎರಡು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿ ದ್ದಾರೆ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಬಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಬರೆದಿರುವ ಲೇಖನ ಗಳು ಇವೆ. ಆ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ಅವರು ಬಾಳಿ ಬದುಕಿದ ಪರಿಸರವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಹಾಗೆ ಜೋಡಿಸಿ ಕೊಡ ಲಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಅಂತರ್ಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕಲಾವಿದನೊಬ್ಬನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಸಮಗ್ರಚಿತ್ರ ಈ ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ಚಿತ್ರಿತವಾಗು ವಂತಿದೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕ ತೃಪ್ತಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಪ್ರಾಯಶಃ ಇದು ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ನಡುವೆ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಸಂಬಂಧದಿಂದಾಗಿ. ಈ ಸಂಬಂಧ ವ್ಯಕ್ತಿ– ಪರಿಸರ ಎರಡರ ಮೇಲೂ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುವಂತಿದೆ.

ಪ್ರೊ. ಜವರೇಗೌಡರು ರಚಿಸಿರುವ ಕೃತಿ 'ತೀನಂಶ್ರೀ' ನಮ್ಮ ಮಹತ್ವದ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ದಿವಂಗತ ತೀನಂಶ್ರೀ ಅವರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕುರಿತಿದೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕ ತೀನಂಶ್ರೀ ಅವರ ಬಾಲ್ಯ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು

ಒಳಗೊಂಡಿದೆಯಾದರೂ ಇದನ್ನು ಜೀವನಚರಿತ್ರೆ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸ್ಮೃತಿ ಚಿತ್ರ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದೇ ಮೇಲು. ತೀನಂಶ್ರೀ ಅವರ ದಿನಚರಿಯ ಉದ್ಧರಣೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಎರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವೇ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ನಿಜಕ್ಕೂ ಕುತೂಹಲ ಕುದುರಿಸುವ ಭಾಗ. ಈ ದಿನಚರಿಯ ತುಣುಕುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತೀನಂಶ್ರೀ ಅವರು ತಮ್ಮ ಪರಿಸರದೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭ ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಪರಿಸರದೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿರಬಹುದಾದ ಸಂಬಂಧಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಕೀರ್ಣ, ಪ್ರಾಯಶಃ ಹೆಚ್ಚು ಜಟಿಲ ಎನ್ನಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವ ಅಸಂಬದ್ಧತೆ (disharmony) ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸೂಚನೆ (ಅದು ಎಷ್ಟೇ ನವಿರಾಗಿರಲಿ) ಲೇಖನದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಮತ್ತು ಅಂಥ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಗಳು ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಈಗಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವಿವರವಾಗಿಯೂ ಇರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಪುಸ್ತಕದ ಒಟ್ಟು ಧಾಟಿ ತೀನಂಶ್ರೀ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಗೌರವ ಹಾಗೂ ಪೂಜ್ಯಭಾವವೇ ಆಗಿದ್ದರೂ, ಲೇಖಕರಿಗೂ ಮತ್ತು ತೀನಂಶ್ರೀ ಅವರಿಗೂ ಇದ್ದ ಧೋರಣೆಯ, ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಸ್ಪಷ್ಟ ಸೂಚನೆಗಳು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿವೆ. ಅಂಥ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ತುಂಬ ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾದ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯೊಂದರ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಈಗಲಾದರೂ ತೀರ ತಡವಾಗುವ ಮೊದಲೇ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಅಚ್ಚೊತ್ತಿರುವ ಮಹನೀಯರು ಮಹಿಳೆಯರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆಗಮಾತ್ರ ನಾವು ವಿವರವಾದ ತೃಪ್ತಿಕರವಾದ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅನು : ಎಚ್. ಎಸ್. ವೆಂಕಟೇಶ ಮೂರ್ತಿ.

'ಬರೆದ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನ ಜೀವನದ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳ ಸ್ಥೂಲ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ನನಗಿದೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಜೀವನ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಿಂದ ಹಾದುಹೋದ ಕಥನವಾಗಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಆತ್ಮಕಥನವನ್ನು ಓದಿದವರಿಗೆ, ನನ್ನನ್ನು ವಿವಿಧ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಿಸಿದ ಸೆಳವು, ಒಲವುಗಳು ಯಾವರೀತಿಯವು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಬಲ್ಲವಾದರೂ ಅವುಗಳ ಆಳವಾಗಲೀ, ವಿಸ್ತಾರವಾಗಲಿ, ಅವುಗಳಿಂದ ನನಗೆ ದೊರಕಿದ ಪ್ರಯೋಜನ ಇಲ್ಲವೇ ಸಂತೋಷಗಳಾಗಲೀ ಅನ್ಯರಿಗೆ ಅಷ್ಟೇ ಉಪಯುಕ್ತವೂ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೂ ಆಗಿ ಕಾಣಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ.'

ಶಿವರಾಮಕಾರಂತ 'ಸ್ಮೃತಿಪಟಲದಿಂದ'-ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ

ಸಮಾಜವಾದಿ ವಾಸ್ತವತೆ (Socialist Realism)

ಕೆ. ವಿ. ನಾರಾಯಣ

ಸಮಸ್ಯೆಗಳು :

ಈಗ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ಚಾಲ್ತಿಯಿರುವ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ 'ಸಮಾಜವಾದಿ ವಾಸ್ತವತೆ' ಎಂಬುದೂ ಒಂದು. ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವೊಂದನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸುವವರು ಈ ಮಾತನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. 'ಸಮಾಜವಾದಿ ವಾಸ್ತವತೆ' ಎಂಬ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿಯೇನೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಹಜವೂ, ಸಾಧುವೂ ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ ಉತ್ತರ ಮಾತ್ರ ಸರಳವಲ್ಲ. ಈಗಾಗಲೇ ಈ ಬಗೆಗೆ ನಡೆದಿರುವ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಯಾಕೆ ಉತ್ತರ ಸರಳವಲ್ಲವೆಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಮಾಜದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸ್ವರೂಪ, ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಚಿಸಬಲ್ಲ, ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಭಾವಶಾಲೀ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ವಿಚಾರಧಾರೆ ಎಂಬ ಒಂದು ತುದಿಯ ನಿಲುವೂ, ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಅನಿವಾರ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಕ್ಷಿಪ್ತ ಚಿಂತನೆಗಳ ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿ ರೂಪು ತಳೆದು, ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದು ಈಗ ನಿರುಪಯುಕ್ತವಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ತತ್ತ್ವವೆಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ತುದಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಈ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿವೆ. ಈ ವಿರುದ್ಧ ನಿಲುವುಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ವಾದವಿವಾದಗಳ (Polemics) ಭಾಗವೇ ಆಗಿರುತ್ತನೆಯಾದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಪಕ್ಷವಹಿಸಬೇಕಾದದ್ದು ಅನವಶ್ಯಕ. ಹೀಗಲ್ಲದಿದ್ದರೂ 'ಸಮಾಜವಾದಿ ವಾಸ್ತವತೆ' ಯನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲು ಇನ್ನೊಂದು ತೊಂದರೆಯಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇದೊಂದು ಇಮ್ಮೊಗ ಪದ (Janus word); ಒಮ್ಮೆ ವಿವರಣಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾದರೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಅಪೇಕ್ಷೆ (Normative) ಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕೃತಿಯೊಂದರ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ಅದರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವು ಸಮಾಜವಾದಿ ವಾಸ್ತವತೆಯ ನೆಲಗಟ್ಟಿನಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ವಿವರಿಸುವುದು ಒಂದು ಬಗೆ; ಅಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ವಿವರಣೆ ಮಾತ್ರವಿರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತಾವುದೋ ಕೃತಿಯ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ 'ಸಮಾಜವಾದಿ ವಾಸ್ತವತೆ'ಯ ಕೊರತೆಯನ್ನೇ ಎತ್ತಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಆಗ ಬಳಕೆಯಾದ ಬಗೆಯೇ ಬೇರೆ; ಅಲ್ಲಿ ಅಪೇಕ್ಷೆ

> ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಸ ದಾರಿಯನ್ನು ತೋರಬೇಕೆನ್ನುವ ಆಶಯ ಹೊತ್ತ 'ಸಮಾಜವಾದಿ ವಾಸ್ತವತೆ' ಎಂಬ ಸಾಹಿತ್ಯತತ್ವದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಈ ತಾತ್ವಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕೃತಿಗೂ ಸಮಾಜಕ್ಕೂ; ಕೃತಿಗೂ ಕೃತಿಗಾರನಿಗೂ ಇರಬಹುದಾದ ಸಂಬಂಧ ಹಾಗೂ ಇದರಿಂದ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುವ ಅನೇಕ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಈ ಲೇಖನ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಯೊಂದರ ಕೊರತೆಯನ್ನೇ ಗಮನಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ 'ಸಮಾಜವಾದಿ ವಾಸ್ತವತೆ' ಎಂಬುದು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ದಂಡವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಎರಡೂ ನೆಲೆಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ, ಚರ್ಚೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಯಾವುದನ್ನೂ ಉಪೇಕ್ಷಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಯಾವ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂಬುದರ ಬಗೆಗೆ ಎಚ್ಚರವಹಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಇದರ ಜತೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯಿದೆ. ಇದು ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಜತೆಯಲ್ಲೇ ಹುಟ್ಟಿದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ 'ಸಮಾಜವಾದಿ ವಾಸ್ತವತೆ' ಎಂಬ ಮಾತು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಚಳುವಳಿಯ ರೂಪವನ್ನು ತಳೆದರೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ತತ್ತ್ವವೆಂಬ ರೂಪವನ್ನು ತಳೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಮಾತಿನ ಇವೆರಡೂ ಹಂತದ ಬಳಕೆಗಳ ಬಗೆಗೂ ನಾವು ಗಮನವಿಡಬೇಕಾದದ್ದು ಅನಿವಾರ್ಯ.

ಚರಿತ್ರೆ :

ಸೋವಿಯೆತ್ ರಷಿಯಾದ ಲೇಖಕರ ಸಂಘದ ಪ್ರಥಮಾಧಿವೇಶನದ ಭಾಷಣಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ಣಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಜವಾದಿ ವಾಸ್ತವತೆ ಎಂಬ ಮಾತು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಚಲಾವಣೆಗೆ ಬಂದಿತು. ಆದರೂ ಅದಕ್ಕೂ ಹಿಂದೆಯೇ ಇಂಥಮೊಂದು ಮಾತಿನ ಬಗೆಗೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದಿತ್ತೆಂಬುದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಅಧಿವೇಶನ ನಡೆದದ್ದು 1934ರಲ್ಲಿ. ಈ ಸಂಘ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡದ್ದು, ಅಧಿವೇಶನದ ರೂಪುಗೊಂಡದ್ದು ಆಗ ಜೋಸೆಫ್ ಸ್ಟಾಲಿನ್ನನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ. ಮಹಾನ್ ಲೇಖಕ ಮಾಕ್ಸಿಂಗಾರ್ಕಿಯೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಪಾಲುದಾರನಾಗಿದ್ದನು. ಈ ಸಂಘ ಮತ್ತು ಅಧಿವೇಶನಗಳಿಗೆ ಮುಂಚೆ ಏನು ನಡೆದಿತ್ತು ಎಂಬುದರ ಸ್ಥೂಲ ಪರಿಚಯ ಈಗ ಅವಶ್ಯಕ.

1917 ರಲ್ಲಿ ಸೋವಿಯೆತ್ ನಾಡು ಜಾರ್ ಆಳ್ವಿಕೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಪಡೆದು ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಡೆಗೆ ನಡೆಯಿತಷ್ಟೆ. ಕ್ರಾಂತಿಯ ನಂತರದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸ್ವರೂಪ ಪುನಾರಚನೆಗೂ, ಪುನರ್ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೂ ಒಳಗಾಗ ಬೇಕಾಯಿತು. ಶ್ರಮಜೀವಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಂದು ರಚನೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ನಿಲುವು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಯಿತು. ಆಗ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡದ್ದು ಶ್ರಮ ಜೀವಿ ಬರೆಹಗಾರರ ಸಂಘ. [RAPP-ಎಂಬುದು ಅದರ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ನಾಮ] ಬದಲಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಹಗಾರನ ಹೊಣೆ ಏನೆಂಬುದನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಯುಕ್ತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಲು ಈ ಸಂಘಯತ್ನಿಸಿತು. ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಲೇಖಕರೂ ಈ ಸಂಘದ ಸದಸ್ಯರಾಗಲಿಲ್ಲ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ಅದರ ನಿಲುವುಗಳ ಬಗೆಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನೂ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸುಮಾರು 1927 ರ ವರೆಗೆ ಮುಂದುವರೆಯಿತು. RAPP ನ ಜತೆಗೆ Futurist, Symbolist ಮೊದಲಾದ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಚಳುವಳಿಗಳೂ ಜಾಗೃತವಾಗಿದ್ದವು. ಆಕೃತಿವಾದಿ (Formalist) ಗಳಂತೂ ದೇಶದ ಆಚೆಗೂ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರು. ಲೇಖಕನ ವರ್ಗ ಸಂಬಂಧಗಳೇ ಆತನ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತವೆಂಬ

ತತ್ತ್ವಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ, ಇನ್ನೂ ಸಮಾಜವಾದವನ್ನೂ ಪೂರ್ಣರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣದಿದ್ದ ರಷಿಯಾದಲ್ಲಿ ಈ ಎಲ್ಲ ವ್ಯತ್ಯಸ್ತ ಸ್ಥಿತಿ ಅಸಹಜವಾಗಿ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರಮಜೀವಿಯಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಶ್ರಮಜೀವಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗೆಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದಿದ್ದು, ಉಚಿತವಾದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬರೆಹಗಾರರ ಬಗೆಗೆ RAPP ಗೌರವವನ್ನೇ ಹೊಂದಿತ್ತು. ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು 'ಸಹಚರ'ರೆಂದು (Fellow-travellers) ಕರೆದಿತ್ತು. ಈ 'ಸಹಚರ' ಲೇಖಕರು ಪಾರಿಭಾಷಿಕವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಬೂರ್ಜ್ವಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮುಂದುವರಿಕೆಗಳೇ. ಸಮಾಜವಾದ ಇಲ್ಲವೇ ಸಮತಾವಾದದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ ನಂಬಿಕೆಯಾಗಲೀ, ಬದ್ಧತೆಯಾಗಲೀ, ಆ ಬಗೆಗೆ ತಕ್ಕ ಅರಿವಾಗಲೀ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಲಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಅವರು ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಗ್ರಹಿಸಿದರೆಂದು RAPPನ ನಿಲುವು. ಹೀಗಿದ್ದರೂ 1917 ರಿಂದ 1927 ರವರೆಗೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಉದಾರವಾದಿ ಮನೋಧರ್ಮವೇ ಬೆಳೆಯಿತೆಂಬುದು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿ. ಇಂಥ ಆಕಾರರಹಿತ ವಾತಾವರಣದೊಳಗೆ ರೂಪುಗೊಂಡು RAPPನ ನಿಲುವುಗಳಿಗೆ ಸವಾಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ವಿವರವೊಂದಿತ್ತು. ಅದೆಂದರೆ 'ವಾಸ್ತವತಾ ವಿರೋಧ' [ANTI-REALISM]. ವಾಸ್ತವತೆಯ ಚಿತ್ರಣ ಸಾಹಿತಿಯ ನೆಲೆಯಾದರೆ ಅವನ ದೃಷ್ಟಿ, ಪ್ರತಿಭೆಗಳು ಕುಂಠಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆಯೆಂದೂ ಮತ್ತು ಸಾಧ್ಯತೆಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ವಾಸ್ತವತೆ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನಾಗಲೀ, ಪರ್ಯಾಯಗಳನ್ನಾಗಲೀ ಒದಗಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಈ 'ವಾಸ್ತವತಾ ವಿರೋಧ' ವಾದದ ತಿರುಳು. ವಾಸ್ತವತೆಯ ನೆಲಗಟ್ಟನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯತ್ನ ಒಂದಾದರೆ ಜತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ವಾಸ್ತವತಾ ಮಾರ್ಗ ಬದಲಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಅದನ್ನು ಪುನಾರಚನೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಯತ್ನ ಇನ್ನೊಂದು. ಇವೆರಡೂ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು 1927 ರ ನಂತರ ಖಚಿತ ಆಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದು ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿ ನಿಂತವು. 1932 ರಲ್ಲಿ ಪರ್ಯಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದರ ನಿರ್ಮಾಣದೊಂದಿಗೆ ಈ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಿರ್ಧಾರದ ಹಂತವನ್ನು ತಲುಪಿದವೆನ್ನಬಹುದು. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉದಾರವಾದಿ ಧೋರಣೆಗಾಗಿ RAPP ಅನ್ನು ಟೀಕಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಬಲವಾಗಿ ಸಂಘದ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿ, ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸಿ ಸೋವಿಯೆತ್ ಬರೆಹಗಾರರ ಒಕ್ಕೂಟ (Sow – ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತನಾಮ) ರೂಪುಗೊಂಡಿತು. ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸೋವಿಯೆತ್ ಬರೆಹಗಾರನೂ ಈ ಒಕ್ಕೂಟದ ಸದಸ್ಯನಾಗಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದರ ಅಧಿಕೃತ ನಿಲುವು, ನಿರ್ದೇಶನಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧನಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಆದೇಶ ಹೊರಟಿತು. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಕಾರ್ಯಶೀಲವಾಗಿದ್ದ ಹಲವು ಪ್ರಕಾಶನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನಿಷ್ಕ್ರಿಯಗೊಂಡವು. Sowದ ನಿರ್ಮಾಣದ ಹಿಂದೆ ಸರ್ಕಾರದ ಒತ್ತಡ ಬಲವಾಗಿದ್ದುದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿಯೇ ಆ ಒಕ್ಕೂಟದ ಅಧಿಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯ

ತತ್ತ್ವವಾದ 'ಸಮಾಜವಾದಿ ವಾಸ್ತವತೆ'ಯನ್ನು ಸೋವಿಯೆತ್ ಬರೆಹಗಾರನ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರಿ ನಿರ್ದೇಶನವಾಗಿ ಹೇರಲಾಯಿತೆಂದು ಹಲವು ಮಂದಿ ಅಮೆರಿಕನ್ ವಿಮರ್ಶಕರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ನಿಲುವನ್ನು ಪುರಾವೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿರೋಧಿಸುವ ಸೋವಿಯೆತ್ ವಿಮರ್ಶಕರಿಗೂ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ.

Sowನ ಅಧಿಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ತತ್ತ್ವವಾಗಿ 'ಸಮಾಜವಾದಿ ವಾಸ್ತವತೆ'ಯು ಸ್ವೀಕೃತಗೊಂಡ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗೊಂಡ ಬಗೆಯನ್ನು ನಾವೀಗ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಏಂಗೆಲ್ಸರ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವಸ್ತುಮೂಲವಾದ (Historical Materialism) ಮತ್ತು ಗತಿತಾರ್ಕಿಕ ವಸ್ತು ಮೂಲವಾದ (Dialectical Materialism) ಗಳಿಂದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಗುರಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ರಷಿಯಾದ ಬೊಲ್ಷೆವಿಕ್ ಕ್ರಾಂತಿ ನಡೆಯಿತಷ್ಟೆ. ಕಲಾತ್ಮಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆಯೂ ಅದೇ ತಾತ್ತ್ವಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳೂ ಯುಕ್ತವೆನಿಸಿದ್ದು ಸಹಜವೇ. ಬಂಡವಾಳಷಾಹಿ ಇಲ್ಲವೇ ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯ ಸಮಾಜರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಾತ್ಮಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಜನವಲಯವನ್ನೇ ಕುರಿತಿದ್ದು ಹೆಚ್ಚು ಸಾಂಕೇತಿಕವೂ, ಕುಶಲತೆಯ ಕಡೆಗೆ ಒಲವು ತೋರುವಂಥದೂ ಆಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಸಮುದಾಯದ ಆಶೋತ್ತರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವುದಾಗಲೀ, ತನ್ನ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಗ್ರಾಹಕರು ಇಡೀ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲೇ ವ್ಯಾಪಿಸಿರಬೇಕೆಂಬ ಆಸಕ್ತಿಯಾಗಲೀ ಲೇಖಕನಿಗೆ ಅಂಥ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಏಂಗೆಲ್ಸರು ಪ್ರವೃತ್ತಗೊಳಿಸಿದ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನು ಒಪ್ಪುವ ಲೇಖಕನ ಗುರಿ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು ಬೇರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ವಸ್ತು ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಅಥವಾ ವಾಸ್ತವತೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಮಾರ್ಗವನ್ನಾಗಿ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ವಿ. ಐ. ಲೆನಿನ್ ತನ್ನ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂಡಿಸಿದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾದ (Theory of reflection)ದ ತಿರುಳೂ ಇದೇನೇ ಆಗಿದೆ. ಕ್ರಾಂತಿಪೂರ್ವ ರಷ್ಯಾದ ಮಹಾನ್ ಲೇಖಕರಲ್ಲಿ ಹಲವರು 'ವಾಸ್ತವತಾ' ಮಾರ್ಗದವರೇ ಆಗಿದ್ದರು. ಚೆಕಾವ್, ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಹಂತದ ಫೆಡೋರ್ ದಾಸ್ತೊವೆಯ್ಸ್ಕಿ, ನಿಕೋಲಾಯ್ ಗೊಗೋಲ್, ಲಿಯೋಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್, ಇವಾನ್ ಟರ್ಗೆನೆವ್ ಮುಂತಾದವರು ಆ ಬಗೆಯ ಬರೆಹಗಾರರಾಗಿದ್ದರು. ಪರಿವರ್ತನಶೀಲ ಸಮಾಜದ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪತನಶೀಲವಾಗಿದ್ದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ತರಗಳನ್ನು ಈ ಲೇಖಕರು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿದರು. ಇವರು ಅನುಸರಿಸಿದ ವಾಸ್ತವತಾಮಾರ್ಗವೂ ಕೇವಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭ ಮತ್ತು ರಷಿಯನ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಮೂಡಿಬರದೆ, ಇನ್ನೂ ಬಲವಾದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿತ್ತು.

ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಹೊಸ ವರ್ಗ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ, ಸಂಖ್ಯಾ ಬಾಹುಳ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದ ಹೊಸ ಓದುಗ ಸಮುದಾಯವೊಂದು ಸೃಷ್ಟಿ

ಯಾಗಿತ್ತು. ಯುರೋಪಿನ ಬಹು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಈ ನವೋದಿತ ಓದುಗರನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳಲೆಂದು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಿಧಾನಗಳೂ ಬದಲಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಜತೆಗೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವ, ಬುದ್ಧಿಪ್ರಧಾನ (Rationalist) ಚಿಂತನೆಗಳಿಗೆ ಮನ್ನಣೆ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು. ವಿವಿಧ ಜ್ಞಾನಾಂಗಗಳೊಡನೆ ಸಾಟಿ ಎನಿಸಲು ಸಾಹಿತ್ಯ ವಸ್ತು ಜಗತ್ತನ್ನು, ವಿಜ್ಞಾನದಂತೆ, ವಿವರಿಸುವುದೇ ಯುಕ್ತವೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬಲವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಜೀವಪ್ರಭೇದ (Genre) ಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ವರ್ಣನಾ ಪ್ರಧಾನ ಬಗೆ (Narration)ಯು ವಾಸ್ತವತಾ ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿ ರೂಪುತಳೆಯಿತು. ಈ ಬಗೆಯು ಓದುಗ ಸಮುದಾಯದ ಅಪೇಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹೊಸ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ನಿರ್ವಹಿಸಬಲ್ಲುದಾಗಿತ್ತು. ವಾಸ್ತವತಾ ಮಾರ್ಗದ ಉದಯದ ಬಗೆಗೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು ತೀರ ಸರಳಗೊಳಿಸಿದಂತೆ ತೋರಿದರೂ, ಒಟ್ಟಾರೆ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಬೆಳೆದ ವಾಸ್ತವತಾ ಮಾರ್ಗವು ರಷಿಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ವಾಸ್ತವತಾ ಮಾರ್ಗದ ಬರೆಹಗಳಿಗೆ ಹಿನ್ನಲೆಯಾಗಿತ್ತೆಂಬುದನ್ನೂ ಆದರೆ 19ನೇ ಶತಮಾನದ ರಷಿಯಾದ ವಾಸ್ತವತಾ ಮಾರ್ಗದ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಮುಂದೆ ಯುರೋಪಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕವಾದವು ಎಂಬುದನ್ನೂ ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಮ್ಯಾಥ್ಯೂ ಆರ್ನಾಲ್ಡನು ಲಿಯೋ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯನ ಬಗೆಗೆ ಬರೆದ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತಿಗೆ ಸಮರ್ಥನೆಯಿದೆ. ಕ್ರಾಂತಿಪೂರ್ವ ರಷಿಯಾದಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವತಾಮಾರ್ಗ ಎಷ್ಟು ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದಿತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಇಷ್ಟು ಮಾತು ಹೇಳಬೇಕಾಯ್ತು.

ಕ್ರಾಂತಿಪೂರ್ವ ರಷಿಯಾದ ವಾಸ್ತವತಾಮಾರ್ಗವು ಕ್ರಾಂತಿಯ ನಂತರ ಪುರಸ್ಕೃತವಾಗಿ ಮುಂದುವರೆದರೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬೇರೊಂದು ಬಗೆಯ ವಾಸ್ತವತಾಮಾರ್ಗದ ಆವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆಯೆಂದು ಲೇಖಕ ವಿಮರ್ಶಕರು ಹೇಳತೊಡಗಿದ್ದರು. ಸಮಾಜವಾದಿ ಕ್ರಾಂತಿಯ ನಂತರ ಸಮತಾವಾದಿ ಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಾಣದೆಡೆಗೆ ಎಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಗಳೂ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿ ದುಡಿಯಬೇಕಾದುದರಿಂದ, ಸಾಹಿತಿಯೂ ಬದಲಾದ ಜವಾಬುದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ತನ್ನ ವಾಸ್ತವತಾ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಚಿಂತಿಸಿದರು. 1923ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಫ್ಯೂಚರಿಸ್ಟರ ನೇತಾರನಾಗಿದ್ದ ಮಯ್‌ಕೋವಸ್ಕಿ ತನ್ನ ವಾಸ್ತವತಾ ವಿರೋಧಿ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಬದಲಿಸಿ 'ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಕಲೆಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಸೂಚಕ ವಾಸ್ತವತಾಮಾರ್ಗ (Tendentious Realism) ಪೊಂದರ ಪರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಕರೆಕೊಟ್ಟನು. * ಸೂಚಕ ವಾಸ್ತವತಾ ಮಾರ್ಗವೆಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ 1885 ಮತ್ತು 1888 ರಲ್ಲಿ

* 'to fight for tendentious Realism based on the use of technical devices employed by all revolutionary schools of art' A. OUEHARENKO ಅವರಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿತ.

ಏಂಗೆಲ್ಸನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮಿನ್ನಾ ಕೌಟ್ಸ್ಕಿ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗರೆಟ್ ಹಾರ್ಕ್‌ನೆಸ್ ಅವರಿಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲೇ ಬೀಜರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಅದೇನೇ ಇರಲಿ. 1922 ರಲ್ಲಿ ಪೆಲೆರಿ ಬ್ರ್ಯುಸೊವ್ ಎಂಬಾತ 'ನವ–ವಾಸ್ತವತೆ' (Neo realism) ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದನು. ಪ್ಯೊದೊರ್‌ಗ್ಲಾದ್ಕೊವ್ 'ಶ್ರಮಜೀವಿ-ವಾಸ್ತವತೆ' (Proletarian realism) ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಲೇಖಕ ಅಲೆಕ್ಸಿ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ 'ಮಹಾನ್ ವಾಸ್ತವತೆ' (Monumental Realism) ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಅಲೆಕ್ಸಿ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯುಂತೂ 'ಸಮಾಜವಾದಿ ವಾಸ್ತವತೆ' ಎಂಬುದು ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾದ ಮೇಲೂ ತನ್ನ ಮಾತನ್ನೇ ಬಳಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಎ. ಲೆಜ್ನೇವ್ ಎಂಬಾತ 'ಗತಿತಾರ್ಕಿಕ ವಾಸ್ತವತೆ' (Dialectical Realism) ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಅದನ್ನು ಹೀಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದ್ದನು : 'ಪರಿವರ್ತನಶೀಲ ಬದುಕನ್ನು, ಅದರ ರಚನೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಬಲ್ಲ, ನಾಳಿನ ರೂಪಗಳನ್ನು ಇಂದಿನ ವಾಸ್ತವತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಲ್ಲ, ಬದುಕಿನ ಹೊಸ ಹೊಸ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಬಲ್ಲ ಕಲೆಯೇ ಗತಿತಾರ್ಕಿಕ ವಾಸ್ತವತೆ'. 1924 ರಲ್ಲಿ ಆತ ಆ ಕಾಲದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಪತ್ರಿಕೆ 'ಕ್ರಸ್ನಾಯ ನೋವ್' (Red Virgin Soil- ಕೆಂಪು ಕನ್ನೆನೆಲ)ನಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಲೂನಚಾರ್‌ಸ್ಕಿಯು ಮೊದಲು, ಬದಲಾದ ವಾಸ್ತವತಾ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾಸ್ತವತೆ (Social Realism) ಎಂದೂ, 'ಧೀರೋದಾತ್ತ ವಾಸ್ತವತೆ' (Heroic Realism) ಎಂದೂ ಕರೆದನು. 1927ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಶ್ರಮಜೀವಿ ಮತ್ತು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಲೇಖಕರ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ 'ಹೊಸ ಜಗತ್ತಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮಾಜವಾದಿ ವಾಸ್ತವತೆ (Socialist Realism) ಯ ಹಾದಿ ಹಿಡಿದಿದೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ದೊರಕದಿದ್ದರೂ ಈ ಪದದ ಮೊದಲ ಬಳಕೆಯಿದೆನ್ನಬಹುದು. ಕ್ರಾಂತಿ ಪೂರ್ವ ರಷಿಯಾದ ಲೇಖಕನ ವಾಸ್ತವತಾ ವಿಧಾನ ಕ್ರಾಂತಿಯ ನಂತರದ ಲೇಖಕನಿಗೆ ಬದಲಾಗಬೇಕೆಂದು ಅನಿಸಿ ಆ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಮೇಲಿನ ವಿವರಗಳಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತವೆ.

'ಸಮಾಜವಾದಿ ವಾಸ್ತವತೆ' ಎಂಬುದನ್ನು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಮೊದಲು ನಡೆದ ವಾದಗಳೆಲ್ಲ ಕ್ರಾಂತಿ ಪೂರ್ವಕಾಲದ ಬರೆಹಗಾರರ ವಾಸ್ತವತಾ ಮಾರ್ಗದ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ್ದವು. ಏನು ಕೊರತೆಯದು ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವುದೇ ವಾಸ್ತವತಾ ಮಾರ್ಗದ ಸ್ಥೂಲ ದೃಷ್ಟಿಯಾದರೂ ಅದರಲ್ಲೂ. ವ್ಯಕ್ತಿನಿರಪೇಕ್ಷ ವಾಸ್ತವತೆ (Objective Realism) ಮತ್ತು 'ವ್ಯಕ್ತಿನಿಷ್ಠ ವಾಸ್ತವತೆ' (Subjective Realism) ಎಂಬ ಎರಡು ಬಗೆಗಳಿವೆ. ವ್ಯಕ್ತಿ ನಿರಪೇಕ್ಷ ವಾಸ್ತವತಾ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಲೇಖಕ ಕೇವಲ ವೀಕ್ಷಕ ಮಾತ್ರನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ವಿವರಗಳನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವುದೇ ಅವನ ಗುರಿ. ಇದು ಒಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಕೃತಿಕತೆ (Naturalism) ಎನ್ನ

ಬಹುದು. ವ್ಯಕ್ತಿನಿಷ್ಠವಾಸ್ತವತೆಯಲ್ಲಿ ಲೇಖಕ ತಾನು ಕಂಡದ್ದನ್ನು, ತಾನು ಕಂಡ ಹಾಗೆ ಮತ್ತು ತನಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆತನ ಚಿತ್ರಣ ವಸ್ತು ಸ್ಥಿತಿಯ ಯಥಾವತ್ತಾದ ಬಿಂಬವಾಗಿರದೆ, ಲೇಖಕನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಮೂಲಕ ಹಾಯ್ದು ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ವಾಸ್ತವತೆಯ ಈ ಎರಡು ಮಾರ್ಗಗಳೇ ಅಲ್ಲದೆ ಮೂರನೆಯ ಬಗೆಯೂ ಒಂದಿದೆ. ಅದನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣಾವಾಸ್ತವತೆ (CRITICAL REALISM) ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಈ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಾತಾವರಣವನ್ನು, ಅದರ ಚಲನಶೀಲ ಲಕ್ಷಣ ಗಳನ್ನೂ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಹಲವು ಮುಖಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ತೋರಿಸು ತ್ತಾನೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವಾಗ ತೋರಿಕೆಯ ವಿವರಗಳ ಚಿತ್ರಣ ದಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತನಾಗದೆ ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭವೊಂದರ ನಿರ್ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವುದರ ಕಡೆಗೂ ಗಮನ ಹರಿಸು ತ್ತಾನೆ. ಈ ಬಗೆಯ ವಾಸ್ತವತೆಯ ಬರೆಹಗಾರರಲ್ಲಿ ಚಾರ್ಲ್ಸ್‌ಡಿಕನ್ಸ್‌ನನ್ನು ಹೆಸರಿಸ ಬಹುದು. ಬಡತನದಂತಹ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವಾಗ, ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮತೆಯನ್ನು, ಬದುಕುವ ಅವಕಾಶಗಳು ಕೆಲವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸುಲಭ ಗ್ರಾಹ್ಯವಾಗುವುದನ್ನೂ ಆತ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕ್ರಾಂತಿಪೂರ್ವ ರಷಿಯಾದಲ್ಲೂ ಲೇಖಕರು ವಾಸ್ತವತಾ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವಾಗ ಈ ಮೇಲಿನ ಮೂರರಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದುಂಟು.

ಆದರೆ ಕಮ್ಯೂನಿಸ್ಟ್ ಪಕ್ಷದ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳ ಪ್ರಭುತ್ವ ಸ್ಥಾಪನೆ ಗೊಂಡಂತೆ ಲೇಖಕನ ಸಮಸ್ಯೆ ಬೇರೊಂದು ರೂಪವನ್ನು ತಳೆಯಿತೆಂದು ಭಾವಿಸ ಲಾಯಿತು. ಹೊಸ ಬಗೆಯ ಆಶೋತ್ತರಗಳ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಲೇಖಕನೂ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಆತನ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಧಾನ ಯಾವುದಾಗಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ವ್ಯಕ್ತಿನಿರಪೇಕ್ಷ ವಾಸ್ತವತೆಯು ಅನಪೇಕ್ಷಿತ ವಿವರಗಳನ್ನೂ ಒದಗಿಸುವುದಾದ್ದರಿಂದ ಅದು ಈಗ ಅನುಪಯುಕ್ತ ವಾಯಿತು. ವ್ಯಕ್ತಿನಿಷ್ಠ ವಾಸ್ತವತೆಯು ಲೇಖಕನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಪ್ರತೀತದಿಂದಾಗಿ ಊನ ಗೊಂಡ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೀಡುವುದೆಂದು ತಿಳಿದದ್ದರಿಂದ ಆ ಬಗೆಯ ವಾಸ್ತವತಾ ಮಾರ್ಗವೂ ಬೇಡವಾಯಿತು. ಲೇಖಕನ ಮಾನಸಿಕ ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿತವಾಗುವ ವಾಸ್ತವತೆಯು ಬೂರ್ಜ್ವಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಲಕ್ಷಣವೆಂದು ವಾದ ಹೂಡಲಾಯಿತು. ಇವೆರಡೂ ವಾಸ್ತವತಾ ಮಾರ್ಗಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು, ಅದರ ಚಲನ ಶೀಲತೆಯನ್ನು ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಗುರುತಿಸುವಲ್ಲಿ ಸೋಲುವುದರಿಂದ, ಒಂದು ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿವಿರೋಧಿಗಳೂ, ಯಥಾಸ್ಥಿತಿವಾದಿಗಳೂ, ಹೊಸ ಸಮಾಜನಿರ್ಮಿತಿ ಯಲ್ಲಿ ನಿರಾಸಕ್ತವೂ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಇನ್ನು ಉಳಿದ ಮೂರನೆಯ ಮಾರ್ಗ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ವಾಸ್ತವತೆ. ಈ ವಿಧಾನವನ್ನು ಕ್ರಾಂತಿಯ ನಂತರದ ರಷಿಯಾದಲ್ಲಿ ಸಾರಾಸಗಟಾಗಿ ಟೀಕಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ 'ಸಹಚರ'ರೆಂದು ಪರಿಗಣಿತರಾದ ಲೇಖಕರೆಲ್ಲರೂ

ಇದೇ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದವರು. ಈಗ ಈ ಮಾರ್ಗ ಬದಲಾದ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬೇರೊಂದು ಕೆಲಸವನ್ನೂ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಶಿಸಲಾಯಿತು.

ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ವಾಸ್ತವತೆಯಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಲೇಖಕ ಸಮಸ್ಯೆಯ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳನ್ನು, ಕಾರಣಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ನಿರತ. ಚೆಕಾವ್ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿ ಒಮ್ಮೆ ಹೇಳಿದಂತೆ 'ಆತ (ಲೇಖಕ) ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಓದುಗರ ಎದುರಿಗೆ ಎಳೆ ಎಳೆಯಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿ ಇಡುವುದರಲ್ಲೇ ತೃಪ್ತ. ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಉತ್ತರ ಆವನ ಆಸಕ್ತಿಯಲ್ಲ. ಬೂರ್ಜುವಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಲೇಖಕ ಹೀಗೆ ಸಮಾಜದ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಗಳ ಪರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಅಪರಾಧವೇನೂ ಅಲ್ಲ; ಅಥವಾ ಹಾಗೆ ಪಕ್ಷ ವಹಿಸಲಾಗದೇ ಹೋಗುವುದು ಆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಲೇಖಕನ ಮಿತಿಯೂ ಆಗಬಹುದು, ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ವಾಸ್ತವತೆಯ ಲೇಖಕ ಹೊರಗೆ ನಿಂತು ಸಮಾಜವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆತನ ನಿರೂಪಣಾ ಕ್ರಮದ ಹಿನ್ನೆಲೆ [ಜಾರ್ಜ್ ಲುಕಾಚ್ಸ್ ಬಳಸುವ PERSPECTIVE ಎಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಸಂವಾದಿ]ಯೇ ಬೇರೆ. ಅದಿನ್ನೂ ತನ್ನ ಅಂತರ್ವಿರೋಧಗಳ ಮುಖಾಮುಖಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜ. ಅಂತರ್ವಿರೋಧಗಳ ನಡುವಣ ಶತ್ರುತ್ವ (ANTAGONISM) ನಿರ್ಣಾಯಕ ಹಂತವನ್ನು ತಲುಪಿರುವ ಘಟ್ಟವದು. ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಲೇಖಕ ಭಾಗಿಯಲ್ಲ. ಆತ ಅದನ್ನು ಕಾಣಬಲ್ಲ ಮಾತ್ರ.* ಆತನ ಚಿತ್ರಣದಲ್ಲಿ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು ತಮ್ಮ ಬದಲಾವಣೆಯ ದಿಕ್ಕಿನ ಸೂಚನೆ ಕೊಡುತ್ತಾ ರೂಪ ತಳೆಯುತ್ತವೆ. ನಿಕೊಲಾಯ್ ಗೋಗೋಲನ 'Over coat', ನಲ್ಲಿ ದಾಸ್ತೊವೆಯಸ್ಕಿಯ ಮೊದಮೊದಲ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ, ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯನ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದು ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಸಿದ್ಧಗೊಳುತ್ತಿದ್ದ ರಷಿಯಾದ ಸಮಾಜ

---

* ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ತನ್ನ ಕಾಲದ ಸಂವೇದನೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಲೇಖಕನಿಗೂ ಈ ಮಾತು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರು ಹೊರಗೆ ನಿಂತು ತಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಗತಿಶೀಲತೆಯನ್ನೂ ಚಿತ್ರಿಸಬಲ್ಲವರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅವರ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಈ ಗುಣವೇ ಗತಿತಾರ್ಕಿಕತೆಯನ್ನೂ ತಂದುಕೊಡುವುದು. ಏಂಗೆಲ್ಸನು ಬಾಲ್ಜಾಕನ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡದ್ದು ಇದೇ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪೋಲಿಷ್ ವಿಮರ್ಶಕ ಯಾನ್ ಕಾಟ್ ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರನ ಬಗೆಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಾ ಇದೇ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಜ್ಞಾನೋದಯ (RENEISSANCE) ಯುಗದ ಹೊಸ ಮನುಷ್ಯನ ಅಪೂರ್ವ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತವನ ಲೌಕಿಕ ಮಿತಿಗಳ ನಡುವಣ ತಾಕಲಾಟವೇ ಪ್ರಾಸ್ಪರೋನಂತಹ ದುರಂತ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರನಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಅಂದರೆ ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್‌ನ ಯುಗದ ಮನುಷ್ಯನ ಈ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಅವನ ಕೃತಿಯ ಗತಿತರ್ಕಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ರೊಮ್ಯಾಂಟಿಕ್ ಕವಿಗಳನ್ನು ರೇಮಾಂಡ್ ವಿಲಿಯಮ್ಸ್ ವಿವರಿಸುವ ಕ್ರಮವೂ ಹೀಗೆ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ವಾಸ್ತವತೆಯ ಲೇಖಕ ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಕಾಲದ ಸಮಾಜದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಚಿತ್ರಿಸಬಲ್ಲನೆಂದು ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆತ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಎಚ್ಚರದಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆನ್ನಬಹುದು. ಎಂದರೆ ಆತನ ಕೃತಿಯ ಆಶಯವಿನ್ಯಾಸವೇ ಈ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಿಂದ ನಿರ್ದೇಶಿತವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರಣ. ಬದಲಾವಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದ ಕುದಿತಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅವರ ಕೃತಿಗಳ ವಿವರಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿವೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಇವರಾರೂ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪಕ್ಷವಹಿಸಿದವರಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಎಂದರೆ ಶ್ರಮಜೀವಿವರ್ಗದ ಪ್ರಗತಿಶೀಲಗುಣಗಳನ್ನು, ಕ್ರಾಂತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಅವರು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗ ಕ್ರಾಂತಿಯಾಯಿತೋ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆಯೂ ಲೇಖಕ ತನ್ನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಗೇ ಕೇವಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುತ್ತಾ, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಾ ಕೂರಬೇಕೆ ? ಸಮಾಜವಾದಿ ಕ್ರಾಂತಿಯಿಂದಾಗಿ ಸಮತಾವಾದಿ ಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಾಣದ ಕಡೆಗೆ ಸಮಾಜ ಚಲಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಹೊಸಸಮಾಜ ಗುರಿಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಲೇಖಕ ತನ್ನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸುವ ವಾಸ್ತವತೆ ಹೊರನಿಂತು ನೋಡುವ ಬಗೆಯದಲ್ಲ. ಆತ ಅಂಥ ಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ತನ್ನ ಓದುಗ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೂ ಆ ಸಮಾಜದ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆತ ಒಳಗಿನಿಂದಲೇ ತನ್ನ ಸಮಾಜವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಬೇಕು. ಲೇಖಕನಿಂದ ಈ ಜವಾಬುದಾರಿ ನಿರ್ವಹಣೆಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ವಾಸ್ತವತೆಯ ಮಾರ್ಗ ನೆರವಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಕ್ರಾಂತಿಯ ನಂತರದ ರಷಿಯಾದ ಸಾಹಿತ್ಯಮೀಮಾಂಸಕರು ವಿಶ್ಲೇಷಣಾವಾಸ್ತವತೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಕೊರತೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಹೊಸ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಕ್ರಮವೊಂದಕ್ಕೆ ಹುಡುಕಾಟ ನಡೆಸಿದ್ದರು.

RAPP ಸ್ವತಃ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಸೋತಿತು ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉದಾರವಾದಿ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿತು ಇಲ್ಲವೇ ವಿರೋಧಿಸಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಆಪಾದನೆಗಳನ್ನು, ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಲಾಯಿತು. ಲೇಖಕರಿಗೆ ಯುಕ್ತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಬೇಕೆಂಬ ಸೂಚನೆಯನ್ನು 1932ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಜೋಸೆಫ್ ಸ್ಟಾಲಿನ್ ನೀಡಿದನು. ನವ ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಕ್ರಮವನ್ನು ಸಮತಾವಾದಿ ವಾಸ್ತವತೆ (COMMUNIST REALISM) ಯೆಂದು ಕರೆದು ಅದರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಬೇಕೆಂದನು. ಐ. ಗ್ರೊನ್‌ಸ್ಕಿಯ ನೇತೃತ್ವದ ಸಮಿತಿಯೊಂದು 'ಚಾಕಚಕ್ಯತೆಯಿಂದ' ಸ್ಟಾಲಿನ್ನನನ್ನು ಅಂಥದೊಂದು ಮಾತನ್ನು–ಸಮತಾವಾದಿ ವಾಸ್ತವತೆ–ಬಳಸುವಷ್ಟು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಪಕ್ವವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಒಪ್ಪಿಸಿತು. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಲೇಖಕರು ಯಾವ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕೆಂಬ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ನೀಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನಂತೂ ಕೈ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗಳು ನಡೆದವು. ದಾಖಲೆಗಳು ಹೇಳುವಂತೆ ಸ್ಟಾಲಿನ್ ಕೂಡ ಈ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಈ ಚರ್ಚೆಗಳ ಫಲಿತವಾಗಿ ಒಂದು ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ತಲುಪಲಾಯಿತು. 1932ರ ಮೇ 23ರ LITERATURNAYA GAZETA ದ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಆ ನಿರ್ಧಾರದ ಸಾರ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. 'ಬರೆಹಗಾರನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಾಕಷ್ಟು ಚರ್ಚೆ ನಡೆದಿದೆ. ಆದರೆ ಅದೆಲ್ಲವೂ ಪಾಂಡಿತ್ಯಪೂರ್ಣವೂ, ಅಮೂರ್ತವೂ ಆಗಿದೆ.....

ಬರವಣಿಗೆಯ ಬಗೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಅಮೂರ್ತಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸುವು ದಾಗದು. ಲೇಖಕನು ಮೊದಲು ಗತಿತಾರ್ಕಿಕ ವಸ್ತುಮೂಲವಾದದ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಕಲಿತನಂತರವೇ ಆತ ಬರೆಯಲು ಆರಂಭಮಾಡಬೇಕೆಂಬಂತೆ ಚರ್ಚೆಮಾಡಬಾರದು. ಲೇಖಕರಿಂದ ನಾವು ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಿಷ್ಟೇ; ಅವರು ಸತ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯಲಿ, ವಾಸ್ತವತೆಯನ್ನು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿಸಿಧಿಸಲಿ. ಈ ವಾಸ್ತವತೆ ಗತಿತಾರ್ಕಿಕವಾದುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸೋವಿಯೆತ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಧಾನ ವಿಧಾನವೆಂದರೆ ಸಮಾಜ ವಾದಿವಾಸ್ತವತೆ'.* ಆಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆ ಏನೇ ನಡೆದಿರಲಿ, Sowನ ಸ್ಥಾಪನಾ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಮುಂದೆ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿವಿಧಾನ ಸಮಾಜವಾದಿವಾಸ್ತವತೆಯೇ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಸೂಚನೆ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಆ ಸಂಘದ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲದವರಿಗೆ ಪ್ರಕಟನೆಯ ಸಾಧ್ಯತೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಅಂಶಗಮನಾರ್ಹ. ಸಮಾಜವಾದಿವಾಸ್ತವತೆ'ಯೆಂಬ ಸರಕಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ನೀತಿಯನ್ನು ಸೃಜನಶೀಲ ಲೇಖಕನ ಮೇಲೆ ಪೂರ್ವ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹೇರಲಾಯಿತೆಂಬ 'ಪಶ್ಚಿಮ'ದ ವಿಮರ್ಶಕರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ, ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸದೆ ತಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನೆ ಸತ್ಯವೆಂಬಂತೆ ಹೇಳುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿದೆಯೆಂದು ಸೋವಿಯತ್ ವಿಮರ್ಶಕರು ವಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೂ ಸೋವಿಯೆತ್ ಬರೆಹಗಾರರೆಲ್ಲರೂ ಈ ವಿಧಾನವೊಂದನ್ನು ಒಪ್ಪಿದ್ದರೆಂದು ಸಾಧಿಸುವುದು ಆಗದು. ಅಲ್ಲದೆ ಆ ಕಾಲದವರಲ್ಲದ, ಬರಲಿರುವ ಬರೆಹಗಾರರಿಗೂ ಈ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೇರಲಾಯಿತೆಂಬುದನ್ನು ಒಪ್ಪಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

Sow ನ ಅಧಿವೇಶನ (1934)ದಲ್ಲಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಮುಖರಲ್ಲಿ ಮ್ಯಾಕ್ಸಿಂಗಾರ್ಕಿಯೂ ಒಬ್ಬನು. RAAPವ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದ್ದ ಶ್ರಮಜೀವಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು [PROLET KULT: ಬಾಗ್ದನೋವ್‌ನ ಹೇಳಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಶುದ್ಧ ಶ್ರಮಜೀವಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಯೋಗಶಾಲೆಯೇ PROLET KULT] ನಿರ್ಮಿಸುವುದೇ ಈಗಲೂ ಗುರಿಯಾಯಿತು. ಗಾರ್ಕಿಯ ಭಾಷಣ ದೀರ್ಘವಾಗಿತ್ತು. ಆತ ತನ್ನ

---

* '...There has lot of talk concerning methods, but it was all scholastic, abstract. The question of method should not posed abstractly, it should not be approched in such a way that the writer first has to take courses in dialectical Materialism and only then begin to write. The basic demand we make on writers is that they write the truth, and they truthfully reflect reality, which itself is dialectical. Therefore the basic method of soviet literature is socialist Realism'
—ಆಕರ AVNER ZIS

ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ರಷಿಯಾದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಸ್ಥೂಲ ಚಿತ್ರವನ್ನೇ ನೀಡಿದ್ದಾನೆ[1] ಕೊನೆಗೆ ಆತ ಕ್ರಾಂತಿಪೂರ್ವ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾವಾಸ್ತವತೆಯೇ ಸಮತಾವಾದಿ ಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಾಣದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಜವಾದಿ ವಾಸ್ತವತೆಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಹೊಂದಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಸಮಾಜವಾದಿವಾಸ್ತವತೆ ನಿಜವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ವಾಸ್ತವತೆಯ ಮುಂದುವರಿಕೆ ಮಾತ್ರ. ಅವನ ಮಾತುಗಳು ಹೀಗಿವೆ.

"ವಿಶ್ಲೇಷಣಾವಾಸ್ತವತೆಯು ಸಾಧಿಸುವ ಮಹಾಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸದೆ, ಅದು ಶಬ್ದಸಾಂಕೇತಿಕತೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ, ನಾವೀಗ ಕಳೆದ ಕಾಲದ ಪಳೆಯುಳಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಬಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ನಿರ್ನಾಮಗೊಳಿಸಲು ನೆರವಾಗಬಲ್ಲ ವಾಸ್ತವತೆಯೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಈ ವಾಸ್ತವತೆ (ವಿಶ್ಲೇಷಣಾವಾಸ್ತವತೆ) ಸಮಾಜವಾದಿಯೊಬ್ಬನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಸೋಲುತ್ತವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದರಲ್ಲೇ ಮಗ್ನವಾಗಿ ಅದು ಏನನ್ನೂ ಸಮರ್ಥಿಸಿಲ್ಲ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ತಾನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದನ್ನೇ ತಿಳಿಯದೇ ಸಮರ್ಥಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಅಪಾಯಗಳೂ ಉಂಟು.... ಸಮಾಜವಾದಿ ವಾಸ್ತವತೆಯು ಬದುಕನ್ನು ಆದರ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಯಲ್ಲಿ, ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರ ಗುರಿ ನಿಸರ್ಗದ ಮೇಲ್ಮೆ ಮನುಷ್ಯನ ಅವ್ಯಾಹತ ಜಯವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವುದು. ಮತ್ತು ಇಡೀ ಮನುಷ್ಯ ಜನಾಂಗವನ್ನು ಏಕತ್ರಗೊಳಿಸುವುದು."[2]

ಗಾರ್ಕಿಯ ವಿಚಾರಗಳು ಸೃಜನಶೀಲ ಲೇಖಕನೊಬ್ಬನ ವಿಚಾರಗಳೂ ಆಗಿವೆ ಯೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು. ಬದಲಾದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಧಾನವೊಂದನ್ನು ಆತ ಸಮರ್ಥಿಸಿ ವಿವರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿರುವುದು ಆ ವೇಳೆಯ ಚಿಂತನೆಯ ಒಂದು ಪಾರ್ಶ್ವವನ್ನು ಸೂಚಿಸಬಲ್ಲದು.

1932 ರಿಂದ 1956ರವರೆಗೆ ಸಮಾಜವಾದಿವಾಸ್ತವತೆಯು ರಷಿಯಾದ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಿಧಾನವೆಂದು ಮನ್ನಣೆಪಡೆದಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಂದೀಚೆಗೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬದಲಾಗಿದೆ ಎಂದಲ್ಲ. ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್ ಸೊಲ್‌ಜೆನಿಟ್ಸಿನ್ನನು ಸ್ಟಾಲಿನ್ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಅವಧಿಯ ಶಿಕ್ಷಾ ಶಿಬಿರಗಳ ಬಗೆಗೆ ಬರೆದ ಕಿರುಕಾದಂಬರಿ 'ONE DAY IN THE LIFE OF IVANDENSOVICH' ರಷಿಯಾದ ಅಧಿಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಪತ್ರಿಕೆ

---

1 ಅದೇ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ RADEK ಎಂಬಾತ ಜೇಮ್ಸ್ ಜಾಯ್ಸ್‌ನ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿದ. ಜಾಯ್ಸ್‌ನ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಆತ ಸಗಣಿಯ ರಾಶಿ ಎಂದನು. 1904ರಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ULYSSESನಲ್ಲಿ 1916ರ ಐರ್ಲೆಂಡ್‌ನ ಈಸ್ಟರ್ ದಂಗೆಯ ಉಲ್ಲೇಖವಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಹಾಗಾಗಿ ಅಚಾರಿತ್ರಿಕವೆಂದು ವಿಚಿತ್ರವಾದವನ್ನು ಹೂಡಿದನು.

2 Gorky: ON LITERATURE P. 264

ಯಾದ 'ಸೋವಿಮಿರ್'ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಅದು ನಿಕಿಟ ಕ್ರುಶ್ಚೇವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದೇ ನಡೆದ ಘಟನೆ. ಇದರಿಂದ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸರಕಾರ ಸ್ಟಾಲಿನ್ನನ ಆಡಳಿತಾವಧಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸಂದರ್ಭದ ಬಗೆಗೆ ತನ್ನ ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ಬರೆದಂತಾಯ್ತು.

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ

'ಸಮಾಜವಾದಿವಾಸ್ತವತೆ' ಎಂಬ ಮಾತು ಚಲಾವಣೆಗೆ ಬಂದ ಪ್ರಸಂಗ, ಕಾರಣ, ಉದ್ದೇಶ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಸ್ಥೂಲ ಪರಿಚಯ ನಮಗಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಈ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವನ್ನು ನಾವಿನ್ನೂ ಖಚಿತವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಜರ್ಮನಿಯ ಖ್ಯಾತ ನಾಟಕಕಾರ ಬ್ರಟೋಲ್ಟ್ ಬ್ರೆಕ್ಟ್ ಸಮಾಜವಾದಿ ವಾಸ್ತವತೆಯನ್ನು ಕುರಿತುಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಇದು 1954ರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತು.

"ಸಮಾಜವಾದಿ ವಾಸ್ತವತೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಕಲೆಯು ಉದ್ದೀಪನಗೊಳಿಸುವ ಆನಂದ, ಮನುಷ್ಯನ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಸಮಾಜವೇ ನಿರ್ಧರಿಸಬಲ್ಲ ಸಾಧ್ಯತೆಯ ಅರಿವಿನಿಂದ ಉಂಟಾದುದಾಗಿರುತ್ತದೆ....ಮನುಷ್ಯನ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿಸುವಂಥ, ಸಮಾಜದ ರಚನೆಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು, ಸಮಾಜದ ಗತಿಯ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಸಮಾಜವಾದಿ ವಾಸ್ತವತೆಯು ಖಚಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಪಾತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಘಟನೆಗಳು ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ಬದ್ಧ ; ಅವು ಬದಲಾಗಬಲ್ಲವು ಮತ್ತು ಅವು ತಮ್ಮತಮ್ಮಲ್ಲೀ ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತವೆಂದು ಸಮಾಜವಾದಿ ವಾಸ್ತವತೆಯು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಯಾವ ಪ್ರಾಚೀನಕೃತಿಗಳು ಮನುಷ್ಯಜನಾಂಗದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತವೋ, ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತವೋ ಅಂಥವುಗಳು ಸಮಾಜವಾದಿ ವಾಸ್ತವತೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪುರಸ್ಕಾರಯೋಗ್ಯವೆನಿಸುತ್ತವೆ*.

ಬ್ರೆಕ್ಟನ ಈ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗಳು ಸಮಗ್ರ ಚಿತ್ರವೊಂದನ್ನು ನೀಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದೋ ನಿಜ. ಆದರೆ ಸೂತ್ರದಂತೆ ಕಾಣುವ ಈ ಮಾತುಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡಬಲ್ಲವು. ಸಮಾಜವಾದಿ ವಾಸ್ತವತೆಯು ಕೃತಿಗೆ ಲೋಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜನರೊಡನೆ ಇರುವ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಅವರೆಡನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಮೊದಲು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

(ಅ) **ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಲೋಕ**: ವಿಶ್ಲೇಷಣಾವಾಸ್ತವತೆಯ ಕೃತಿಗಳು ಲೋಕದೊಡನೆ ಪಡೆಯುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಮೊದಲು ನೋಡೋಣ. ಅಲ್ಲಿ ಲೋಕದ ವಿವರಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ಕಾರ್ಯಕಾರಣ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಲೇಖಕ ವಿವರಿಸಲು

* Brecht on theatre; ed. John Willett. ಉಲ್ಲೇಖ :
David Graig: Marxists on literature —P.B—

ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ; ಮತ್ತು ಆ ಕಾರ್ಯಕಾರಣಗಳು ಲೋಕದೊಳಗೆ ಇರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆತ ತನ್ನ ಸಮಾಜದ ಚರಿತ್ರೆಯ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಎಂದರೆ ಭೂತಕಾಲದ ನೆರವಿನಿಂದ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈಗ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಘಟನೆಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಆಗಿಹೋದ ಘಟನೆಗಳಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡ ಒಂದು ಕ್ರಮವನ್ನು ಆತ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾನೆ. ವರ್ತಮಾನದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯೇ ಆತನ ಗುರಿ (end). ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆತ ಬಳಸುವ ಸಾಧನ (means) ಗಳಲ್ಲಿ ಭೂತಕಾಲದ ಘಟನಾವಳಿಯೂ ಒಂದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ವಾಸ್ತವತೆಯ ಮಾರ್ಗದ ಬರೆಹಗಾರ ಇಂದಿನ ಘಟನೆಗಳು ನಾಳೆ ಏನಾಗಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ಕಾಣಲಾರ. ವರ್ತಮಾನದ ವಿಕಸನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಆತ ಒಪ್ಪಿದರೂ, ಅದು ಏನಾಗಿ ರೂಪತಳೆದೀತೆಂಬುದು ಆತನ ಆಸಕ್ತಿಯ ವಿಷಯವಲ್ಲ.

ಸಮಾಜವಾದಿ ವಾಸ್ತವತೆ, ಈಗಾಗಲೇ ತಿಳಿದಂತೆ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುರಿಯತ್ತ ಸಾಗುವ ಸಮಾಜದ ಆವಶ್ಯಕತೆ. ಇಂದಿನ ಲೋಕ ನಾಳೆ ಏನಾಗಬಹುದೆಂಬುದರ ಬಗೆಗೆ, ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಖಚಿತತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಲೇಖಕ ಇಂದಿನ ವಾಸ್ತವವನ್ನು ನಿನ್ನೆಯ ವಾಸ್ತವದ ಫಲಿತವನ್ನಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ತೃಪ್ತನಾಗಲಾರ. ನಾಳೆ ಏನಾಗಬೇಕೆಂಬುದೂ ತಿಳಿದಿಸೆಯಾಗಿ ಆತನ ದೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಖಚಿತಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು ಆತ ಭವಿಷ್ಯದ ರೂಪವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ. ಎಂದರೆ ಇಂದಿನ ವಾಸ್ತವದ ಚಿತ್ರಣ ಅವನ ಗುರಿಯಲ್ಲ. ಅದು ಅವನ ಸಾಧನ. ನಾಳಿನ ವಾಸ್ತವವೇ ಆತನ ಗುರಿ. ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ತನ್ನಿಚ್ಛೆಯಂತೆ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲಂತೆ ಆತ ಅವನನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಬೇಕು. ಸಮಾಜದ ಚಲನೆಯ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಕಾಣಬಲ್ಲ, ಆ ಚಲನೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಗಳ ಗೆಲುವನ್ನು ಕಾಣಬಲ್ಲ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸಮಾಜವಾದಿ ವಾಸ್ತವತೆಯ ಮಾರ್ಗದ ಲೇಖಕನಿಗೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಲೋಕ ಇವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಮಾಜವಾದಿ ವಾಸ್ತವತೆಯ ನಿಲುವನ್ನು ಈ ವರೆಗೆ ವಿವರಿಸಿದ್ದು ಒಂದು ತಾರ್ಕಿಕ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾತ್ರ. ಇದರ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಬೇಕಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಬೇರೆಯೇ ಇವೆ. ಅದಲ್ಲದೆಯೂ ತಾತ್ತ್ವಿಕವಾದ ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿವೆ. ಯಾವುದೇ ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಲೋಕದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕೃತಿಯ ನಾಯಕನ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ನಾಯಕನ ಶಕ್ತಿಯ ಬಗೆ (KIND) ಮತ್ತು ಪರಿಮಾಣ (QUANTITY) ಗಳ ನೆಲೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸೋಣ. ಆತ ತನ್ನ ಪರಿಸರಕ್ಕಿಂತ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬಗೆ ಮತ್ತು ಪರಿಮಾಣಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಉನ್ನತನಾಗಿರಬಹುದು; ನಿಸರ್ಗವನ್ನೂ ಆತ ಮೀರಿ ನಿಲ್ಲಬಹುದು. ಆತ ಒಬ್ಬ ಪುರಾಣದ ನಾಯಕ (Mythical Hero). ಆತ ನಿಸರ್ಗವನ್ನು ಮೀರಲಾರದೆ ತನ್ನ ಪರಿಸರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮೀರುವನಾದರೆ ಐತಿಹ್ಯ

ನಾಯಕ (Legendary hero). ಆತ ತನ್ನ ಪರಿಸರವನ್ನು ಶಕ್ತಿಯ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಮೀರದೆ ಪರಿಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮೀರಿದರೆ ರಮ್ಯಕಥಾನಾಯಕ (Romantic Hero)ನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಶಕ್ತಿಯ ಬಗೆ ಮತ್ತು ಪರಿಮಾಣದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದರೆ ವಾಸ್ತವನಾಯಕ (Realist Hero) ನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಶಕ್ತಿಯ ಪರಿಣಾಮ (ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಬಗೆಯ)ದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರಕ್ಕಿಂತ ಕೀಳಾದರೆ ವಿಡಂಬನಾ ನಾಯಕ (Comic Hero)ನಾಗುತ್ತಾನೆ.* ಈ ಮೇಲಿನ ವಿವರಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾವಾಸ್ತವತೆಯ ಪ್ರಕಾರ ನಾಯಕ ವಾಸ್ತವತಾ ನೆಲೆಯವನು. ಆತ ತನ್ನ ಪರಿಸರದೊಡನೆ ಸಮಾನ. ಆದರೆ ಸಮಾಜವಾದಿ ವಾಸ್ತವತೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ನಾಯಕ ಪರಿಸರವನ್ನೇ ಬದಲಿಸಬಲ್ಲವನು. ಇದು ಸಾಧ್ಯತೆಯೇ ಆದರೂ ಆತ ತನ್ನ ಪರಿಸರಕ್ಕಿಂತ ಶಕ್ತಿಯ ಪರಿಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತನಾಗಿದ್ದು ರಮ್ಯಕಥಾನಕದ ನಾಯಕನನ್ನು ಹೋಲುತ್ತಾನೆ. ವಾಸ್ತವತಾ ಮಾರ್ಗದ ಕೃತಿಯ ನಾಯಕನಲ್ಲಿ ರಮ್ಯ ಕಥಾನಕದ ನಾಯಕನ ಗುಣಗಳು ಕಾಣಬಹುದೆ? ಸಾಧ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಧುವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ ಕೆಲವು ಸಮರ್ಥಕರು. ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗಿರುವ ಭವಿಷ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೃತಿಯ ನಾಯಕನಲ್ಲಿ ಗುಣದ ಪರಿಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಿದರೆ ತಪ್ಪೇನೂ ಅಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಉದಾ.ಗೆ ದುಡಿಮೆಯ ಬಗೆಗಿನ ಶ್ರದ್ಧೆ ಆತನಲ್ಲಿ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸಹಜವಾದುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿರಬಹುದು. ಸಮಾಜವಾದಿ ವಾಸ್ತವತೆಯ ನಾಯಕನಲ್ಲಿ 'ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಕನಸುಗಾರಿಕೆ' (Revolutionary Romanticism) ಕಾಣುವುದೆಂದು ಲುಕಾಚ್ಸ್ ಆದಿಯಾಗಿ ಹಲವರು ಹೇಳುವುದು ಮೇಲಿನ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ. ವಾಸ್ತವತಾ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಆಶಾಚಿಂತನೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಗೊಳಿಸುವುದು ಸಲ್ಲದೆಂದು ಕೆಲವರ ವಾದ.

ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ವರ್ತಮಾನದ ಗತಿಯು ನಿಶ್ಚಿತ ದಿಕ್ಕಿನೆಡೆಗೆ ಮುಖಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಆ ನಾಳಿನ ಸಾಧನೆಗೆ ಇಂದಿನ•ವಾಸ್ತವವನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಬೇಕೆಂಬ ಮಾತಿನಲ್ಲೇ ಒಂದು ಬಗೆಯ ನಿಯತಿವಾದ (Determinism)ವೂ ಸೇರಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಲೇಖಕ ನಿಶ್ಚಿತ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಸದಾ ಗಮನವಿಡಬೇಕೆನ್ನುವುದರಿಂದ ಬದುಕಿನ ಗತಿಯ ಹಲವಾರು ಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳನ್ನು ಮರೆಯಬೇಕೆಂದೂ ಸೂಚಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ಮಾದರಿ ಪಾತ್ರಗಳು (TYPE CHARACTERS) ಮಾತ್ರ ಇದರಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗತೊಡಗಿದವು. ಶೈಲಿಯಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಮಾದರಿಯೇ ಸೂಕ್ತವೆನಿಸಿತು. 'ಮುಕ್ತ ವಾಸ್ತವತೆ' (LIMITLESS REALISM) ಎಂಬ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಅರ್ನೆಸ್ಟ್ ಫಿಷರ್ ಮೊದಲಾಗಿ ಹಲವರು ಸಮಾಜವಾದಿ ವಾಸ್ತವತೆ ಮಾದರಿಗಳ ಅನ್ವೇಷಣೆಯಿಂದಾಗಿ ವಾಸ್ತವತೆಯ ಒಂದು ಅಂಗವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿ,

---

* ಈ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಾಗಿ ನೋಡಿ. Northrop Frye : Anatomy of Criticism Princeton 1957

ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.*

ತಾತ್ವಿಕವಾದ ಈ ಎರಡು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಲೋಕಗಳ ಸಂಬಂಧದ ಬಗೆಗೆ ಸಮಾಜವಾದಿ ವಾಸ್ತವತೆ ತಳೆಯುವ ನಿಲುವು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದುದಲ್ಲವೆಂಬ ನಿಲುವನ್ನು ತಲುಪಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಒಂದು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಮಾರ್ಗದ ನಿರಾಕರಣೆಯ ಮಾತಲ್ಲ. ಅದರ ಮಿತಿಯ ಸ್ಪಷ್ಟನೆ ಮಾತ್ರ.

(ಆ) **ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಕೃತಿಯ ಸಂಬಂಧ**: ಇನ್ನೊಂದು ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದೂ ಒಂದು ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಲೋಕ ಸಂಬಂಧವಾಗಿದೆ; ಇಲ್ಲಿ ಕೃತಿ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ಮೇಲಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸುತ್ತೇವೆ. ಸಮಾಜವಾದಿ ವಾಸ್ತವತೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಕೃತಿ ಸಾಮಾಜಿಕನಿಗೆ ನೀಡುವುದು ಜ್ಞಾನರೂಪದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು. ಕೃತಿಯು ಯಾವ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಇಂದಿನ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದೋ, ಅದೇ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸಾಮಾಜಿಕನೂ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವವನು. ಆತನ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಕೃತಿಯು ಪುಷ್ಟಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಲೇಖಕನಿಗೂ ಸಮಾಜನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದು ಮೇಲಿನ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ. ಕೃತಿ ಓದುಗನಿಗೆ ಅಪರಿಚಿತ ಜಗತ್ತನ್ನು ಅಥವಾ ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅವನ ಜಗತ್ತಿನ ಅಪರಿಚಿತತೆಯನ್ನು ಎದುರಿಗಿಡುವ ಕೆಲಸ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾವಾಸ್ತವತಾ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸಮಾಜವಾದಿ ವಾಸ್ತವತಾಮಾರ್ಗದ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಓದುಗ ಪರಿಚಿತ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ; ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಮಾಜದ ನಾಳಿನ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿಯುವವರನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಕ್ರಾಂತಿಯ ನಂತರ ಸಮಾಜವೇ ಸಮತಾವಾದಿ ಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಿತಿಗಾಗಿ ಸಿದ್ಧಗೊಳ್ಳುವುದೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದರಿಂದಾಗಿ, ಕೃತಿಯು ತೋರುವ ಮುನ್ನೋಟ ಓದುಗನಿಗೆ ನನಸಾಗುವ ಕನಸೆಂದು ಅನ್ನಿಸಬಹುದು. ಕೃತಿ ನೀಡುವ ಅನುಭವ ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಆಶಯದ ಪೂರೈಕೆಯ ಸ್ವರೂಪದ್ದು. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಮಾರ್ಗದ ಕೃತಿಗಳ ನಿಯೋಗ (FUNCTION) ಹೆಚ್ಚು ಖಚಿತವಾದುದು; ಅಷ್ಟೇ ಸಂದಿಗ್ಧವೂ ಆಗಿದೆ. ಸಂದಿಗ್ಧವೇಕೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏಳುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಯ ಭಾಷಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸಮಕಾಲೀನ (TEMPORAL) ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕಾಲಾತೀತ (TIMELESS) ಎಂಬ ಎರಡು ಆಯಾಮಗಳಿರುತ್ತವೆಂದು ಒಪ್ಪುವುದಾದರೆ ಸಮಾಜವಾದಿ ವಾಸ್ತವತಾಮಾರ್ಗದ ಕೃತಿ, ಅದರ ಅಪೇಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧವಾದುದಾದರೆ, ಕೇವಲ ತನ್ನ ಪ್ರಸಕ್ತ ಓದುಗನನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಗಮನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರಾಚೆಗೆ ಕಾಲ, ದೇಶದಾಚೆಗಿನ ಓದುಗನನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತವೆ. ಆ ಕೃತಿಗಳು ಕಾಲ, ದೇಶಗಳು ದಾಟಿದಾಗ ಕೇವಲ ಪಾಂಡಿತ್ಯಾಸಕ್ತಿ (ACADEMIC INTEREST)

---

* ಈ ಅಪಾಯವನ್ನು ಕುರಿತು RALPH FOX ತನ್ನ THE NOVEL AND THE PEOPLE ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಯ ಕೃತಿಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಭಿನ್ನ ಸಿಸ್ಥತಿಯ ಓದುಗನಿಗೆ ಅವು ಏನನ್ನೂ ಹೇಳ ಲಾರವು. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಅದೇ ಸಮಾಜ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಪ್ರಗತಿಹೊಂದಿದಂತೆ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಕಾಲದ ಕೃತಿಗಳು ತಮ್ಮ ನಿಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳು ತ್ತವೆ. ಈ ನಿಯೋಗ ಸಂದಿಗ್ಧತೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ವಿವರ ಕೇವಲ ತಾರ್ಕಿಕ ಸಾಧ್ಯತೆ ಯನ್ನುವಂತಿಲ್ಲ. ನಾವು ಎಂದಿಗೂ ಅಥವಾ ಇಂದಿಗೂ Anna Karenina ವನ್ನು ಓದಬಲ್ಲೆವೇ ವಿನಃ How the steel was tempered ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನಲ್ಲ. ಇದು ಕೇವಲ ನಿದರ್ಶನ ಮಾತ್ರ. ಅದರ ಹಿಂದಿನ ತರ್ಕ ಸ್ಪಷ್ಟವೇ ಇದೆ.

(ಇ) ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜವಾದಿ ವಾಸ್ತವತೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಚರ್ಚೆಯ ಅತ್ಯಂತ ತೀವ್ರ ಘಟ್ಟವನ್ನು ತಲುಪಬಹುದು. ಇದು ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಕೃತಿಕಾರನ ಸಂಬಂಧ. ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಶ್ನೈ ಸುವ ಲೇಖಕನಿಗೆ ಕೃತಿರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವಿದೆಯೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ಅಪ್ರಬುದ್ಧವೆನಿಸಿದರೆ, ಕೆಲವರಿಗೆ ಯುಕ್ತವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಲೇಖಕ ತನ್ನ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಬೇಕಾದ ಮುನ್ನೋಟ ಅವನ ವೈಯುಕ್ತಿಕ ಅನುಭವವಲ್ಲ. ಅದು ಅವನಿಗೆ ಹೊರಗಿನಿಂದ ದತ್ತವಾಗಿ ಬಂದುದು. ಅದನ್ನಾತ ತನ್ನ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಲೇಖಕನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅಡಗಿದೆ. ಲೇಖಕನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೆಂಬ ಮಾತು ಒಂದು ಶುದ್ಧ ಸಂಪ್ರತ್ಯಯ (absolute concept)ವಲ್ಲ ; ಸಾಪೇಕ್ಷ ವೆಂದು ತಿಳಿದರೂ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಗೆಹರಿದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಮಾಜವು ನಾಳೆ ಇಂಥದೇ ಸ್ವರೂಪ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಲೇಖಕ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ; ಪಡೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಕ್ರಾಂತಿಯನಂತರ ಬೂರ್ಜುವಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪಳೆಯುಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಗಿತಗೊಳಿಸಿ, ನಿಷ್ಕ್ರಿಯವನ್ನಾಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಶ್ರಮಜೀವಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ರೂಪುರೇಷೆ ಗಳನ್ನು ಹಾಕಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ನಡುವೆಯೇ ನೌಕರಶಾಹಿಯೊಂದು ಬೆಳೆಯಬಹು ದೆಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸಮತಾವಾದಿ ಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಾಣದ ಹಾದಿ ಯಲ್ಲಿ ಲೇಖಕನೊಬ್ಬ ಈ ಕಾಣದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅದು ಪ್ರತಿಗಾಮಿ ಎನಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜದ ಗತಿಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಹಾಗಿರಲಿ. ಲೇಖಕನ ವೈಯುಕ್ತಿಕ ಜಗತ್ತಂತೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರಾಕರಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ವಾದವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದೆಂಬ ಚಿಂತನೆಯಿಂದ ಲೇಖಕನು ಅವುಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವುದನ್ನು ಒಪ್ಪಲಾಗಿಲ್ಲ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಪುರಾವೆ ಸೋವಿಯೆತ್ ದೇಶದ ಕಳೆದ ನಾಲ್ವತ್ತೈದು ವರ್ಷದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿದೆ. Sow ನ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ನಂತರ ಲೇಖಕರೆಲ್ಲರೂ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಅದರ ಸದಸ್ಯರಾಗಬೇಕಾಯ್ತು. ಅದರ ನಿರ್ದೇಶನ ಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದೂ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಯಿತು. ಸ್ಟಾಲಿನ್ನನ 'ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಕ್ತಾರ' ನೆಂದು ಈಚೆಗೆ ಕರೆಸಿಕೊಂಡ ಎ. ಎ. ಜ್ದಾನೊವ್ (A. A. ZHDANOV)

ಎಂಬಾತನಿಗೂ ಈ ಸಂಘಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಯಿತು. ಆತ 1947ರಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಲೇಖನವೊಂದನ್ನು ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಅದು ZVEZDA ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಬಗೆಗೆ ಬರೆದ ವರದಿ. ಈಗ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಶತಮಾನದ ಅನುಭಾವಿ ಕವಯತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳೆಂದು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅನ್ನಾ ಅಕ್ಮತೋವಾಳ ಕೆಲವು ಕವನಗಳನ್ನು, ಜೊಸ್ಚೆಂಕೋ ಎಂಬಾತನ ಒಂದು ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಈ ಪತ್ರಿಕೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿತ್ತು. ಜ್ಡಾನೋವ್ ಆ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದು ಎಂಥ ಅಪರಾಧವೆಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಜೊಸ್ಚೆಂಕೋ ತನ್ನ ಕೃತಿಯ ನಾಯಕನಾಗಿ ಒಂದು ಕಪಿಯನ್ನು ಆಯ್ದು ಇಡೀ ಸೋವಿಯೆತ್ ಜನತೆಗೆ ಅವಮಾನಮಾಡಿದ್ದಾನೆಂದು ವಾದಿಸಿದ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಆ ಕೃತಿಯ ಉದ್ದೇಶವೇ ಬೇರೆಯಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸರಕಾರಿ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ಆದರದ್ದೇ ಆದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪಡೆದಿತ್ತು. ಕೃತಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ನೀಡುವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವೇ ಪುರಸ್ಕೃತವಾದ ಬಗೆಯಿದು. ಇನ್ನು ಅನ್ನಾ ಅಕ್ಮತೋವಳನ್ನಂತೂ ಹೀನಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. [ಈಕೆಯ ಕವನಗಳು LENNIGARD ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದವು.]* ಆಕೆ ಕ್ಷುಲ್ಲಕವಾದ, ಸೀಮಿತ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬದುಕನ್ನು ಕುರಿತು, ಬೆಲೆಯೇ ಇಲ್ಲದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾಳೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಸೋವಿಯೆತ್ ದೇಶದ ಕ್ರಾಂತಿ ಪೂರ್ವಯುಗದ ಶ್ರೀಮಂತ ಯುಗದ ಸತ್ತ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತ ಆಕೆಯ ಬರವಣಿಗೆ ಜನರಿಗೆ ಏನೇನೂ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಅಕ್ಮತೋವಳ ಕವನಗಳ ಮಹತ್ತ್ವವೇನೇ ಇರಲಿ, ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಸರಕಾರೀ ನೀತಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಬರೆಯುವುದನ್ನು ಕಟುವಾಗಿ ಟೀಕಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಜ್ಡಾನೋವನ ಈ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧಿಕೃತ ಮಾದರಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಸ್ಟಾಲಿನ್ ಆಡಳಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ ಅನುಭವಿಸಿದ ನಿಕ್ಷಿಪ್ತತೆಯ ಪ್ರತೀಕ. ಸಮಾಜವಾದಿ ವಾಸ್ತವತೆಯೇ ಅಧಿಕೃತ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಧಾನವೆಂದು ಹೇಳಿ ಆದಕ್ಕೆ ಒಗ್ಗದ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಜ್ಡಾನೋವ್ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. '1956ರಲ್ಲಿ ಆತನಿಂದ ಆಗಿರಬಹುದಾದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಸೋವಿಯೆತ್ ಬರೆಹಗಾರರ ಸಂಘದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ರಷಿಯಾದ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಲೇಖಕರು ಈ ಸನ್ನಿವೇಶದ ಉಸಿರುಗಟ್ಟಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರು. ಅವರು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಯಿತಷ್ಟೆ. ಬೋರಿಸ್ ಫಾಸ್ಟರ್‌ನಾಕ್, ಜಮ್ಯಾಟಿನ್, ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್ ಸೋಲ್‌ಜೆನಿಟ್ಸಿನ್ ಇವರಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಸಬಹುದಾದ ಕೆಲವರು. ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದವರೆಂದು

---

* ಅಕ್ಮತೋವ ಕ್ರಾಂತಿಪೂರ್ವ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದವಳು. ಉದಾರವಾದಿ ಧೋರಣೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಕೆ 'ACMEIST' ಎಂಬ ವಾಸ್ತವತಾವಿರೋಧಿ ಮತ್ತು ಅನುಭಾವಿ ಕಾವ್ಯ ಪಂಥಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವಳಾಗಿದ್ದಳು.

ಅವರನ್ನು ಇತರ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಾಯಕರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಸಂಗಗಳೂ ಉಂಟು.* ಆದರೂ ಆ ಲೇಖಕರು ಹುಸಿಯಾದ ನೆಲೆಯವರಲ್ಲ. ತೀವ್ರವಾದ ಅಂತರ್ವಿರೋಧವೊಂದನ್ನು ಅವರ ಮೂಲಕ ನಾವು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸಮಾಜವಾದಿ ವಾಸ್ತವತೆಯ ಬಗೆಗೆ ಇನ್ನೆರಡು ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಈ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಮುಗಿಸಬಹುದು.

(1) ಒಂದು ಸಾಹಿತ್ಯಕ ತತ್ತ್ವ, ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾದಮೇಲೆ ಅವುಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಸಹಜವೆನ್ನಬಹುದು. ಆದರೆ ಇಂಥದೇ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ತತ್ತ್ವಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಕೃತಿಗಳು ರಚನೆಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವುದು ವಿಪರ್ಯಾಸವಲ್ಲವೇ ?

(2) ಸಮಾಜವಾದಿ ವಾಸ್ತವತೆಯಂಥ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಇನ್ನೂ ಪ್ರಥಮ ಹಂತದ ಶ್ರಮಜೀವಿ ಪ್ರಭುತ್ವಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿ, ಮೀಮಾಂಸೆ ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಉಪಯೋಗಬರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿಲ್ಲ ; ಅಥವಾ ತಾತ್ತ್ವಿಕವಾಗಿಯಾದರೂ ಅದರ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆಯಲ್ಲವೇ?

o o o o

ಕೊನೆಯಮಾತು : ಲೇಖನದ ಉದ್ದಕ್ಕು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ಕನ್ನಡ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಅವು ಈ ಲೇಖನದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದವು. ಸೂಕ್ತ ಕಂಡ ಬೇರೆ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಲೂ ಬಹುದಾಗಿದೆ.

ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹ ಮೂಲಗಳು

1. Brown, Edward J. : Russian literature since the Revolution ; Collior Books. 1973.
2. (Ed) Craig, David : Marxistson literature ; Pelican1975.
3. Eagleton, Terry : Marxism and literature; Mathuew, 1976

* ದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದಮೇಲೆ ಸೋಲ್‌ಜೆನಿಟ್ಸಿನ್ ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಆ ಬಗೆಯ 'ನಾಯಕ' ಪಟ್ಟವನ್ನು ಪಡೆದರೆನ್ನಬೇಕು. National Reviewನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಅವರ ಅಮೆರಿಕಾದ ಭಾಷಣ ಮತ್ತು ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಜನರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಈ ಮಾತು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು.

4. Fox, Ralph : The Novel and the People ; Moscow, 1956

5. Gorky, Maxim : On literature, Moscow.

6. (Ed) Kulikov. I. & Zis. A : Marxist–lenninist Aesthetics and life ; Moscow, 1976

7. Luka's, Georg : The Meanig of Contemporary Realism ; Merlin press, 1963

8. Oveharcencho A : Socialist Realism and the Modern literary process ; Moscow, 1978

9. Vazquez, Adalfo Sancher : Art and Society Merlin press. 1973

10. Zis. A. : Foundation of Marxist Aesthetics; Moscow, 1977

Who sets up the rules about shorter or longer, narrower or wider, yellower or redder lines ? The poet who writes them is the one who determines it with his breath and his blood, with his wisdom and his ignorance because all this goes into the making of the bread of poetry.

—Pablo Neruda

ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

ಸಾಹಿತ್ಯ, ಜೀವನ, ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ / ಶಂ. ಬಾ. ಜೋಶಿ

[ಈ ಟಿಪ್ಪಣಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವನ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಹಾಗೆ ಶಂ.ಬಾ. ಅವರು ಮಾಡಿದ ವಿಚಾರವನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ವಿವರಣೆಗೆ ಅವರ 'ಸಾಹಿತ್ಯ, ಜೀವನ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಎಂಬ ಲೇಖನವನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.]

ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಆಯಾ ಜನ ಸಮಾಜದ ಭಾಷೆಯೇ ಆಧಾರ.-ಭಾಷೆಯ ಮಾಧ್ಯಮವಿಲ್ಲದ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಲಿ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾಗಲಿ ದೊರೆಯಲಾಗದು. ಆದ್ದರಿಂದ 'ಭಾಷೆಯ ಆಕೃತಿ' ಹಾಗೂ 'ಸಾಹಿತ್ಯದ ಆಕೃತಿ' ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯವು ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕು. ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ 'ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಆಕೃತಿ'ಯೂ ಸಹ ಅದಕ್ಕೆ ಆಧಾರಭೂತ 'ಭಾಷೆಯ ಆಕೃತಿ'ಯಿಂದ ಭಿನ್ನವಿರಲಾರದು.

ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪಾತಳಿಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಜೀವನ ಪರವಾದಂತಹ, ಸಮಾಜಸಮಷ್ಟಿಯ ಸಂದರ್ಭದ ಸಾಹಚರ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪಾತಳಿ ಒಂದಾದರೆ, ಇಂತಹ ಸಾಹಚರ್ಯವನ್ನೇ ನಿರಾಕರಿಸಿದ - ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೇ ಮುಖ್ಯ ಧೋರಣೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕುರೂಪಗೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪಾತಳಿ ಇನ್ನೊಂದು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ 'ಜೀವಿತ'ವೆನ್ನುವುದು ಜೀವಿಯ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತ. ಆದರೆ 'ಜೀವನ' ವೆನ್ನುವುದು ಜೀವಿಯ ಆಯುರ್ಮಾನದ ಮಿತಿಯನ್ನು ಮೀರಿ ಇರುವಂಥದ್ದು. ಒಂದು ; ಕಾಲ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಬದ್ಧವಾಗಿ ನಾಶವಾದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಸದಾ ಚಲನಶೀಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಉಳ್ಳದ್ದು.

ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಗತಿಪರ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು 'ಜೀವನ' ಹಾಗೂ 'ಜೀವಿತ' ಈ ಎರಡೂ ಪಾತಳಿಗಳ ಸುಸಂಗತ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಿಂದಲೇ. "ಈ ಜೀವಿತದ ಪ್ರಚೋದನೆಯು, ಜೀವನದ ಪ್ರೇರಣೆಗೆ ಸುಸಂಗತವೂ ಪೋಷಕವೂ ಆಗಿ ಇರುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಜೀವನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸ್ವರೂಪೀ ಮಹಾ ವಸ್ತ್ರಪಟವು ಸಿದ್ಧವಾಗಲು ಹಗಲು-(ಜೀವನ) ಹಾಸು, ಇರಲೇಬೇಕು ಮತ್ತು ಇರುಳು (ಜೀವಿತದ ಲೈಂಗಿಕ ಪಾತಳಿಯು) ಹೊಕ್ಕು ಇರುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೂ ಉಂಟು."

ಜೀವನದ ಪಾತಳಿಯ ಮೇಲಿನ ಭಾಷೆಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ-ವೆಂದರೆ-'ಜೀವನಸ್ಥ ಎಂದರೆ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿರುವ ಅರ್ಥ-ವಿಚಾರ ಇವು ವೈಯಕ್ತಿಕವಲ್ಲ. ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವೂ ಅಲ್ಲ'. ಇವರ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣ 'ಸಹಜ ಗ್ರಹಣ ಶಕ್ತಿ'ಗೆ (Intution) ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿರುವಂಥದ್ದು. ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಿನ್ನವಾದ, ಬೇರ್ಪಟ್ಟ 'ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಕಾಶಯುಕ್ತ ತತ್ತ್ವ'ವಾದ ಈ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಜೀವಿತ ಲಕ್ಷಣವುಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಮೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅರ್ಥವಂತಿಕೆಯಿದೆ. ಜೀವನದ ಅರ್ಥವಂತಿಕೆಯನ್ನು ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸುವ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದದ್ದು. ಈ ವಿನ್ಯಾಸವೊಂದರಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ಗ್ರಹಿಕೆಯನ್ನು ಜೀವನಪರವಾದ ನೆಲೆಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯೀಕರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ

ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ 'ಅವರವರ ಅರ್ಥ' 'ಅವರವರ ಪಾಲಿನ ಸತ್ಯ'ವಾಗುವ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೇವಲ ವೈಯಕ್ತಿಕ. 'ಅರಿವಿನ' ಸಾಹಚರ್ಯವಿಲ್ಲದ ಈ ಬರಹ 'ಜೀವಿತ'ದ ನೆಲೆಗೇ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದಂತಹ ಭೌತಿಕ (ಲೈಂಗಿಕ) ಪಾತಳಿಯದೇ ಆಗಿರುವದರಿಂದ ಜೀವವಿರೋಧಿ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. "ಅಭಿಜಾತಕ್ಕೆ (genuine) ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಕೃತಕ (authentic) ಪ್ರತಿಮಾಸೃಷ್ಟಿಯ ಆಹ್ವಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಹಕ್ಕು ಕಲಾವಿದರಿಗೂ ಸೈಂಟಿಸ್ಟರಿಗೂ ಉಂಟೇ ಉಂಟು. ಆದರೆ ಈ 'ಕೃತಕ'ವು, ನೈಸರ್ಗಿಕ ಜೀವನವನ್ನೇ ಶೂನ್ಯಗೊಳಿಸುವ ಸ್ವರೂಪದ್ದು ಇದ್ದರೂ ಇದು ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹವೇ? ಅಣುವಿಸರಣವನ್ನು ಜೀವನ ಪೋಷಕವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಲು ಶಕ್ಯವಿರುವಂತೆ, ಜೀವನವನ್ನೇ ಹಾಳುಗೆಡಹುವ ಆಟಂಬಾಂಬು ಟೈಂಬಾಂಬೂ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕೆ?"

'ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಲ್ಲ 'ನಿಯತಿನಿಯಮ ರಹಿತ' 'ನಿರಂಕುಶ' ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಕವಿ ಪ್ರತಿಭೆ, 'ಅತ್ಯಂತ ಅಭಾವವನ್ನೇ ಸ್ಥಾಯಿಯಾ ಎಂದು ನಂಬಿಸಲು ಮಾಡುವ' ಪ್ರಯತ್ನವೂ ಇದೇ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪಾತಳಿಗೇ ಸೇರಿದ್ದಾಗಿದೆ.

ಕೆಳವರ್ಗದ ವಚನಕಾರರು/ಎಂ. ಶಿವಮಲ್ಲು

ವಚನಕಾರರ ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜರು, ವರ್ತಕರು, ಭೂಮಾಲಿಕರು, ಶ್ರೀಮಂತರು ಮತ್ತು ಪುರೋಹಿತರು ಒಂದು ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಗುಂಪುಗಳಾಗಿದ್ದರೆ, ಈ ಭೂಮಾಲಿಕರೊಡನೆ ದನ ಕಾಯುವ, ಬಟ್ಟೆ ಒಗೆಯುವ, ಮುಂತಾದ ಸೇವಾ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಕೆಳಜಾತಿಯಿಂದ ಬಂದ ಜನಾಂಗಗಳು ಕೆಳವರ್ಗಗಳಾಗಿದ್ದವು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವಾಳಿದ ಸಮಾಜ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚ ಜಾತಿ ಜನಾಂಗಗಳು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿಯೂ ಆಳುವ ವರ್ಗಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಹೀಗೆ ಆಳುವ ಮತ್ತು ಆಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರ ನಡುವೆ ಎಲ್ಲಾ ಸವಲತ್ತುಗಳೂ ಆಳುವವರ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿದ್ದು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಕೆಳಸ್ತರದವರು ಅಥವಾ ಆಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಅವು ದಕ್ಕಲಾರದವಾಗಿದ್ದವು. ಈ ರೀತಿಯ ಸವಲತ್ತುಗಳಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿದ್ದ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಬೆಳೆದು ವಚನಕಾರರಾದವರನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಗವಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಕೆಳವರ್ಗದ ವಚನಕಾರರೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು.

ವೈದಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಕರ್ಮಕಾಂಡದ ಅತಿರೇಕಗಳು ಒಂದು ಕಡೆ, ಅತ್ಯಂತ ದುರವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಜನತೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಇವೆರಡರ ನಡುವೆ ಪರಿಹಾರ ಹುಡುಕುವುದು ವಚನ ಚಳವಳಿಯ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಮಹತ್ವದ ಘಟನೆಗೆ ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ವಚನಕಾರರು ಕೈಹಾಕಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮದಿಂದ, ವೃತ್ತಿಯಿಂದ, ಕೀಳೆಂಬ ವರ್ಗೀಕರಣದ ಮೂಸೆಯಿಂದ ಮುದುರಿದ್ದವರು ಕೆದರಿ ನಿಂತರು. ಅಗಸ, ಅಂಬಿಗ, ತಮಟೆ ಬಾರಿಸುವ, ಸೌದೆ ಹೊರುವ, ದನಕಾಯ್ವ, ಹೆಂಡಕಟ್ಟುವ, ಚಪ್ಪಲಿ ಹೊಲಿಯುವ ಮುಂತಾದ ಜನ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರು. ನೋವಿನೊಡನೆ ಉಂಟಾದ ಅನುಭವಗಳ ಮೂಲಕ ಸಿಡಿದೆದ್ದ ಈ ವರ್ಗದ ಜನ ;

"ಹಸಿವೆಂಬ ಹೆಬ್ಬಾವು ಬಸಿರ ಬಂದು ಹಿಡಿದರೆ
ವಿಷವೇರಿತಯ್ಯಾ ಆಪಾದ ಮಸ್ತಕಕ್ಕೆ" —'ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ'

"ಬೇಹರವ ಮಾಡುವ ಅಣ್ಣಗಳಿರಾ
ಒಂದು ತುತ್ತು ಆಹಾರವನ್ನಿಕ್ಕಿರಯ್ಯ"—'ಚೌಡಯ್ಯ'.

ಎಂದೆಲ್ಲ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ದನಿ ಎತ್ತಿದರು. ಈ ಚಳವಳಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮೂಲೆಗುಂಪು ಮಾಡಿ ಶರಣರು, ಶರಣರಲ್ಲದವರು ಎಂಬ ವರ್ಗಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕೆಳ ವರ್ಗದ ವಚನಕಾರರೂ ಶರಣರ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದವರಾದರು. ಹುಟ್ಟನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಲೇರುವಿಕೆ ಕೆಳವರ್ಗದ ವಚನಕಾರರು ನಡೆದ ಕ್ರಮವೆನ್ನಬಹುದು. ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ವೃತ್ತಿಗಳು, ವೃತ್ತಿಯ ಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಮೇಲು ಕೀಳು ನಿರ್ಧಾರವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ವಚನಕಾರರು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದರು. ಕೆಳಜಾತಿ ವಚನಕಾರರಿಗೆ ಅದು ಸ್ವಂತ ಸಮಸ್ಯೆಯಾದುದರಿಂದ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಅದಕ್ಕೆ ವಿರೋಧ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದೂ ಉಂಟು. ಉದಾ : ಚಮ್ಮಾವುಗೆಗಳ ಮಾಡುವ ಹರಳಯ್ಯನ ಮಗ ಶೀಲವಂತ ಚಿತ್ರಕಾರನಾಗಿ ಕಾಯಕವಿಡಿದ ಘಟನೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಕೀಳೆನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದವರು ಹೋರಾಟದ ಮುಂದಾಳುಗಳಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡುದು ಮುಖ್ಯ ಅಂಶವಾಗಿದೆ.

ಕೆಳವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಸಮಾಜದ ಸ್ಪಷ್ಟರೂಪವನ್ನು ಅದೇ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಸಾಹಿತಿ ಅಥವಾ ಹೋರಾಟಗಾರ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಬಲ್ಲ. ಆ ವರ್ಗದ ಎಷ್ಟೋ ಅಂಶಗಳು ಅವನ ಗ್ರಹಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಬಲ್ಲವು. ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ವಚನಕಾರರಿಗಿಂತ ಕೆಳವರ್ಗದ ವಚನಕಾರರು ಕೆಳವರ್ಗದವರ ಆಶೋತ್ತರಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಜೀವಂತರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಉದಾಹರಣೆ :

“ಕಂಗಳ ನಾಮ ಹರುಗುಲವಾಗಿ ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿ ಅಂಬಿಗನಾಗಿ’
—ಅಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯ

“ಹಸುವ ಕಾವಲ್ಲಿ ದೆಸೆಯನರಿತಿರಬೇಕು.
ಎತ್ತ ಕಾವಲ್ಲಿ ಪೃಥ್ವಿಯಂತಿರಬೇಕು” —ತುರುಗಾಹಿ ರಾಮಣ್ಣ
“ಕೈ ಉಳಿಕತ್ತಿ ಅಡೆಗುಂಟಕ್ಕಡಿಯಾಗಬೇಡ” —ಮಾದಾರ ಚೆನ್ನಯ್ಯ
“ಮಣ್ಣೆಂಬ ಘಟಕದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊನ್ನೆಂಬ ಸುರೆ ಹುಟ್ಟಿತ್ತು
ಹೆಣ್ಣೆಂಬ ಬಟ್ಟಲಲ್ಲಿ ಅಂತು ಈಂಟಲಾಗಿ ಲಹರಿ ತಲೆಗೇರಿತು”
—ಹೆಂಡದ ಮಾರಯ್ಯ

ಹೀಗೆ ತಮ್ಮ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿರಬಹುದಾದ ವಲಯದಿಂದ ವಚನಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು.

ಎರಡು ವರ್ಗದ ವಚನಕಾರರಲ್ಲೂ ಏಕದೈವೋಪಾಸನೆಯ ಅಂಶ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ವಚನಕಾರರು ಮೊದಲು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸ ತಮ್ಮ ಆರಾಧನೆಯ ದೈವವನ್ನು ಮಾನವೀಕರಿಸಿದುದು. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ತನ್ನ ಕಳಕಳಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಾಗದೆ ಇದ್ದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವೈದಿಕ ಧರ್ಮದ ಜಿಡ್ಡು ಕಟ್ಟಿದ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಅರಗು ತಿಂದು ಕರಗುವ ದೈವ. ಮಡಕೆದೈವ. ಮೊರದೈವ ಎಂಬಂತಿದ್ದುವುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆಯುವುದು ಬಸವಣ್ಣ ಮುಂತಾದವರ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು. ಕಾರಣ: ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪರವಾದವರು ಶೋಷಣೆಗೆ ಧರಿಸಿದ್ದಂತಹ ಮುಖವಾಡಗಳು ಇಂತಹವು. ವೈದಿಕಧರ್ಮ ಎಸಗಬಹುದಾದ ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಅದೇ ವೈದಿಕಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಬಸವಣ್ಣ ಹಾವಿನಲ್ಲಿ ವಿಷವಿರುವ ಜಾಗವನ್ನು ತೋರಿಸಿದ. ಕೆಳ ವರ್ಗದ ವಚನಕಾರರಿಗೆ ಇದರಿಂದ ಸೃಜನಶೀಲ ಅರಿವು ಮೂಡಿ ಹಲವು ದೇವರನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದರು. ಆದರೆ ದೇವರ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಗಡಿ ಮೀರುವ ಇಲ್ಲವೆ ಕುದಿಯುವ ಕಾತುರವಿಲ್ಲ. ಅಂತು ಏಕದೈವೋಪಾಸನೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪುವ ಕ್ರಮ ಆ ಕಾಲಕ್ಕದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ನೈತಿಕ ಭಾವಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಸಮಾನತೆಯ ಕೋಡು ಮೂಡಿಸಲು ದೈವಿಕ ಕಲ್ಪನೆ ಒಂದು ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಇವರಲ್ಲಿ ಏಕದೈವೋಪಾಸನೆ ಚಲಾವಣೆಗೆ ಬಂದಿತು. ಇದು ಜನಸಂಘಟನೆಯ ಒಂದು ತಂತ್ರವೆಂದೂ

ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಅಲ್ಲದೆ ಹಲವು ದೇವರುಗಳ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ರಕ್ತ ಹೀರುವವರ ವಿರುದ್ಧ ಜನರನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿ ಎಚ್ಚರಿಸುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯರೊಡನೆ ಸಂವಹನ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಸಂವಹನ ಒಬ್ಬ ಹೋರಾಟಗಾರನಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಆತ ಒಂಟಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಹೋರಾಟಗಾರನಾಗಲಾರ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಳವರ್ಗದ ವಚನಕಾರರೂ ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸ ಸಂವಹನ ಪಡೆಯುವ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಇಷ್ಟದೈವಗಳನ್ನು ಅವರ ಅಂತಸ್ಸಾಕ್ಷಿ ಎಂದು ತಿಳಿದರೆ ಅವರ ಮಾತಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅರ್ಥ ಬರುತ್ತದೆ. ಅಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯ ತನ್ನನ್ನೇ ತನ್ನ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಮೇಲ್ವರ್ಗ ಎತ್ತಿದ ಚಿಲ್ಲರೆ ದೇವರುಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಪ್ರಸ್ತಾಪದ ಜೊತೆಗೆ ಕೆಳವರ್ಗದ ವಚನಕಾರರು ಜಾಗೃತಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡು ವಚನದಲ್ಲಿ ದನಿ ತೆಗೆದ ಕ್ರಮ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಅಂಶವಾಗಿದೆ.

ವೈದಿಕ ಧರ್ಮದ ವಿರುದ್ಧ ದನಿ ತೆಗೆದು ಹೊರಟ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ಕಡೆ ಕೆಳವರ್ಗದ ವಚನಕಾರರು ಪೂರಕವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಯಿತು. ಆದರೆ ವೀರಶೈವಧರ್ಮವೇ ಇವರ ಧರ್ಮವೆಂದರ್ಥವಲ್ಲ. ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಕೆಲವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು ಇವರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ದೇವರು ಮತ್ತು ಶರಣರನ್ನು ದಾಂಪತ್ಯತನದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಶರಣಸತಿ ಲಿಂಗಪತಿ ಎಂಬುದು ಮೊದಲಿಗೆ ಮೋಸವಯ್ಯ ಎಂದು ಕಟು ವಿರೋಧ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಅಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯನಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ರೀತಿಯಿದೆ.

ಕೆಳವರ್ಗದ ವಚನಕಾರರಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧಿಕಾಂಶ ಗೋಚರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಿದೆ. ಅಂದಿನ ಸಮಾಜ ; ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಬೌದ್ಧಿಕತೆಯುಳ್ಳದ್ದೆಂದು ಮನನ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಅಂತಹ ವಲಯದಿಂದ ಹೊರಗೆ ನಿಂತ ಜನಕ್ಕೆ ತಾವೂ ಅದನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಬಯಕೆಯಾಯಿತು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ವರ್ಗದ ವಚನಕಾರರು ತಮ್ಮ ಆಶಯವನ್ನು ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾದ ಅರ್ಥ ವಲಯದಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸಲು ಮುಂದಾದರು. ಉದಾಹರಣೆ : ತುರುಗಾಹಿ ರಾಮಣ್ಣ. ಹೀಗೆ ಪಾಂಡಿತ್ಯಪೂರ್ಣ ವಚನಗಳು ಈ ವಚನಕಾರರಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿರುವುದು ಗಮನಿಸಬಹುದಾದ ಅಂಶವಾಗಿದೆ.

ಸ್ಪಂದನ

ಸಾಹಿತ್ಯ, ಚಳವಳಿ, ಮತ್ತು ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದ

ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದವನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಅಗತ್ಯ-ಹಾಗೆ ಕಷ್ಟ. ಸದ್ಯದ ರಾಜಕೀಯ ಆಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಕ್ಕೆ ಹಲ್ಲು, ಉಗುರುಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಅದು ಬದ್ಧವಾದರೆ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ಬಯಸೀತು. ಈ ದ್ವಂದ್ವವನ್ನು ಸಾಹಿತಿಯೂ ವಿಮರ್ಶಕನೂ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದ ಕೇವಲ

ಅಕಡಮಿಕ್ ಆಗಲಾರದು ; ಹಾಗೆಯೇ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ರಾಜಕಾರಣಗಳಂತೆ ಸದ್ಯದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕಬಳಿಸುವ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲೂ ಸಫಲವಾಗಲಾರದು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ—ಈ ದ್ವಂದ್ವವಿರುವುದರಿಂದಲೇ-ಅದು ತುರ್ತನ್ನು, ದೂರದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು, ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯನ್ನು, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಪಡೆಯಲು ಹವಣಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಹವಣಿಕೆಯಲ್ಲೇ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನೂ ಚಲನಶೀಲ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ನ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲೇ ಸದ್ಯದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಫಲವಾಗುವಷ್ಟು ಸೋಷಲಿಸಂ ನಿಜವಾದ್ದು ಎನ್ನುವ ಚಲನಶೀಲವಾದ ವಾಸ್ತವ ದೃಷ್ಟಿಯ ಜೊತೆಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಉಟೋಪಿಯಾದ ಆದರ್ಶದ ಹಂಬಲ. ಈ ಹಂಬಲದ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಬೀಜರೂಪದಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡ ಆದರ್ಶ ಮಾನವ ಸಮಗ್ರತೆಗೆ ಈಗಿಂದೀಗಲೇ ತುಯ್ಯುತ್ತಿರಬೇಕೆನ್ನುವ ಆದರ್ಶಪ್ರಿಯತೆ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಮರೆತಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಪಕ್ಷಗಳು ನಿಸ್ಸತ್ವವಾಗಿವೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿಗಳು ತಾವೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರೆದವರ ಕೃತಿಗಳಿಗಿಂತ ಕಾರಂತ, ಬೇಂದ್ರೆ, ಕುವೆಂಪು ರವರು ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿ ವಿಮರ್ಶಕನಿಗೆ ಯಾಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ವಾರಸ್ಯದ ಲೇಖಕರಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಎಲ್ಲಿ, ಯಾಕೆ, ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿ ಚಳವಳಿ ಹಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ದಾರಿತಪ್ಪಿತು ನೋಡಬೇಕು.

—ಯು. ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ

ಸರಿಕರ ಕಾವ್ಯ ; ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಯ ಅಂಶಗಳು—ಕೆಲವು ಗೊಂದಲಗಳು.

ಸರಿಕರ ಕಾವ್ಯದ ಕೆಲವು ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಂಬಾರರ ಲೇಖನದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಬಹುದು. ಆದರೆ ಕಂಬಾರರ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನಗಳ ನೆಲೆಗೆ ನಿಲ್ಲುವ ಅನೇಕ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಬಹಳ ಗೊಂದಲಮಯವಾಗಿವೆ. ಅಡಿಗ, ಪಂಪ, ಕುವೆಂಪು ಅವರನ್ನು ಒಂದೇ ಅಚ್ಚಿನೊಳಗಿಟ್ಟು ನೋಡುವ ಅವರ ಪ್ರಾರಂಭದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ?

ಸರಿಕರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಇವರು ಗುರುತಿಸುವ ಲಕ್ಷಣಗಳು (ವೈಮನಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಬಿರುಕು, ಮೈಯ ಮೂಲಕ ನಿಸರ್ಗದೊಂದಿಗೆ ಹೊಸ ಸೇತುವೆ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು) ಅಡಿಗರ ಕಾವ್ಯದ ಲಕ್ಷಣಗಳೂ ಅಲ್ಲವೊ ? ಚಾಲ್ತಿಯ ಪ್ರಜಾ ಪ್ರಭುತ್ವದ ವಿರೋಧಾಭಾಸಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಇವರ ಕಾವ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣ ಈಗಲೂ ವಾಸ್ತವ ಹಾಗೂ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳೇ ಆಗಿವೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ್ಯ ವಿಚಾರ : ಕಾವ್ಯವನ್ನು 'ಆಚರಣೆ' ಯನ್ನಾಗಿಸುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುವ ಕಂಬಾರರು ಜಾನಪದದ ಕಡೆಗೆ ಮುಖ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಜನಪದ ಆಚರಣೆಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೂ ಆ ರಚನೆಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಆಶಯವಾದ ಅಲೌಕಿಕ ಸ್ವರೂಪಗಳು ನಂಬಿಕೆಯ ಅಂಶವಾಗಿರುವ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಮ ಬೇರೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಸೃಜನಶೀಲ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ರೂಪ ವಿಧಾನವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇವರದ್ದೊ ? ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಸಿದ್ಧ ಕ್ರಮದ ಅಪಾಯವಿದು. ಕಂಬಾರರ 'ಋಷ್ಯಶೃಂಗ' ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ದುಷ್ಟಶಕ್ತಿಗೆ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಬರುವ ಅಲೌಕಿಕ ಗುಣದ ರಾಕ್ಷಸ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಲೌಕಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲೇ ಆತಂಕವಿಲ್ಲದೆ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

—ಬಸವರಾಜ ಕಲ್ಗುಡಿ

ಪರಿಚಯ

‘ಕಾಲ’ (ಎಂ. ಟಿ. ವಾಸುದೇವನ್ ನಾಯರ್)

ಆಧುನಿಕ ಮಲೆಯಾಳಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಗ್ರಗಣ್ಯ ಸಾಹಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಂ. ಟಿ. ವಾಸುದೇವನ್ ನಾಯರ್ ಒಬ್ಬರು. ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯು 1970ರಲ್ಲಿ ಪುರಸ್ಕರಿಸಿದ ಅವರ ಕಾದಂಬರಿ ‘ಕಾಲ’ವನ್ನು ಡಾ. ಬಿ. ಕೆ. ತಿಮ್ಮಪ್ಪನವರು ಕನ್ನಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಹಲವು ಮಲೆಯಾಳಿ ಗ್ರಂಥಗಳ ಅನುವಾದದ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಓದುಗರಿಗೆ ಪರಿಚಿತರಾಗಿರುವ ಡಾ. ತಿಮ್ಮಪ್ಪನವರ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅನುವಾದ ಮೂಲಕೃತಿಯ ಭಾಷಾ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನೂ ನುಡಿಗಟ್ಟನ್ನೂ ಅತ್ಯಂತ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅನುವಾದಿತ ಕೃತಿಯೊಂದನ್ನು ಓದುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂಬ ಭಾವನೆ ಓದುಗರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸುಳಿಯುವುದೇ ಇಲ್ಲವೆಂಬಷ್ಟು ಸಹಜವಾಗಿ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸೇತುಮಾಧವ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಕೇಂದ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಹದಿವಯಸ್ಸಿನ ಸೇತು ವಯಸ್ಕನಾಗುವವರೆಗಿನ ಸುಮಾರು ಒಂದೂವರೆ ದಶಕದ ಅವಧಿಯ ಅವನ ಬದುಕಿನ ವಿವರಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ. ಕೇರಳದ ಹಳ್ಳಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಕೆಳಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ನಾಯರ್ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿನೊಂದಿಗೇ ದುಃಖವನ್ನೂ ಒಂಟಿತನವನ್ನೂ ಪಡೆದು ಬಂದವನು. ಸೇತುವಿನ ಕಥೆ ಈ ವರ್ಗದಿಂದ ಬರುವ ಎಲ್ಲರ ಕಥೆಯೂ ಆಗಿದೆಯೆಂಬುದೇ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಆಶಯ.

ಈ ವರ್ಗದ ಎಲ್ಲ ಹುಡುಗರಂತೆ ಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮುಗಿಯುವವರೆಗೂ ಸೇತುಮಾಧವನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಎರಡು ಸಂಪೂರ್ಣ ಭಿನ್ನ ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದಂತಿತ್ತು. ಹದಿವಯಸ್ಸಿನ ಸ್ವಪ್ನ ಲೋಕದ ಸೇತು ಒಬ್ಬನಾದರೆ, ತನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಣ ಸಮಾಜದ ಕಟು ವಾಸ್ತವಗಳ ನಡುವೆ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸೇತು ಮತ್ತೊಬ್ಬ. ವಯಸ್ಕನಾದ ಮೇಲೂ ಈ ಒಡೆದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಿಂದ ಆತನ ಬದುಕು ನರಳಿತೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲಿನ ದುರಂತ.

ಕೆಳ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಕುಟುಂಬಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಹೊಯ್ದಾಟ-ತಂದೆ, ತಾಯಿ, ಅಣ್ಣ, ತಮ್ಮ ಮುಂತಾದ-ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನೂ ಹೇಗೆ ಕೃತಕ ಗೊಳಿಸುತ್ತದೆಯೆಂಬುದು ಈ ಕಥೆಯ ಸಂದೇಶವಾಗಿದೆ. ಈ ವರ್ಗದ ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ವ ಸುಖವೇ ತಮ್ಮ ಪರಮ ಗುರಿಯೆಂದೂ ಅನ್ಯರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಬರದಂತೆ ಸದಾ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದಿರಬೇಕೆಂದೂ ನಂಬಲು ಕಾರಣ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಅವರಿಗಿರುವ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಿತಿ. ಮೇಲು ವರ್ಗದ ಶ್ರೀಮಂತರ ಸಮಸ್ಯೆ ಭಿನ್ನ ರೀತಿಯದೇನಲ್ಲ. ಭೋಗ ವಿಲಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗೇಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಆಳದಲ್ಲಿ ಒಂಟಿತನದ ವೇದನೆ ಅವರನ್ನೂ ಕಾಡತ್ತಿದೆ.

ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಾತ್ರ ಅಸಹಾಯಕವಾಗಿ ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇವಲ ಆರ್ಥಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಕುವಂತಿಲ್ಲ. ಆಧುನಿಕ ಯಂತ್ರ ನಾಗರಿಕತೆಯಿಂದಾಗಿ ಬದಲಾದ ಮೌಲ್ಯ ಕಲ್ಪನೆಗಳೂ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ದೇವರನ್ನು ಕುರಿತ ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಧರ್ಮದ ಆಧಾರವನ್ನು ಕಳೆದು ಕೊಂಡಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಹೊಸ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಕೊಂಡಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಡುವೆ ಸ್ನೇಹ ಪ್ರೀತಿಯ ಸಂಪರ್ಕಗಳು ಕಡಿದು ಬಿದ್ದಿವೆ. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬನೂ ಒಂದೊಂದು ಪುಟ್ಟ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಬಂದಿಯಾಗಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊಗಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ, ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಹಿಂಸಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅವರ

ಈ ಒಂಟಿತನಕ್ಕೆ ಪರಿಸರದ ಕ್ರೌರ್ಯವೇ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಒಂಟಿತನ ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂದೂ ಇದರಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ಕಾದಂಬರಿಯು ಪಾತ್ರಗಳೂ ಸಾರಿ ಹೇಳುತ್ತಿವೆ. ಕೇಂದ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸೇತುಮಾಧವನ ಬದುಕೇ ಇದಕ್ಕೊಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ನಿದರ್ಶನ. ಹೆಣ್ಣುಗಳೊಂದಿಗೆ ತಾನು ಪಡೆದ ಸಂಬಂಧ, ಕುಟುಂಬದೊಡನಿದ್ದ ಬೆಸುಗೆ, ಹಣ, ಅಧಿಕಾರ, ಭೋಗ ವಿಲಾಸಗಳು ಇಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ತನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೊಂದು ಅರ್ಥ ಹುಡುಕಲು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪರಿತಪಿಸುವ ಸೇತುಮಾಧವನಿಗೆ ಕೊನೆಗೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ನೆಲೆ ತಲುಪಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಶಾಪ ಗ್ರಸ್ತನಂತೆ ಅವನು ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ಅನಾಥನಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ಅಂತರ್ಮುಖಿಯಾದ ಆತ ತನ್ನ ಸಹಪಾಠಿಗಳಂತೆ ಸುಲಭ ಸಂತೋಷಿಯಲ್ಲ.

ಸೇತು ಮಾಧವನಂತೆಯೇ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಹೆಣ್ಣುಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅತೃಪ್ತ ಜೀವಿಗಳು. ಸಂಕ್ರಮಣಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ನಾಯರ್ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮುಗ್ಧ ಸ್ವಪ್ನಗಳೆಲ್ಲಾ ನುಚ್ಚು ನೂರಾಗಿಸಬಹುದಾದ ಒಂದು ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಾಚ್ಯವಲ್ಲದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿ ನಿರೂಪಿಸಿದೆ. ಸೇತುವಿನ ತಾಯಿ, ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ, ದೇವೂ ಸುಮಿತ್ರೆ, ತಂಗಮಣಿ, ನಳಿನಿ ಅಕ್ಕ, ಶ್ರೀದೇವಿ ಅಮ್ಮ, ಲಲಿತಾ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ್ ಇವರೆಲ್ಲಾ ತಮ್ಮ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ತೀರದ ಆಸೆಯ ಬುಗ್ಗೆಗಳನ್ನೇ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ರಹಸ್ಯಮಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಂತೆ ಕಾಣುಬರುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಠೋರ ನಿಯಮಗಳು ಅವರ ಅಂತರಂಗದ ಬದುಕನ್ನು ನಿಷ್ಕರುಣೆಯಿಂದ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತ ಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.

ಸೂಜಿಗಲ್ಲಿನಂತೆ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಅವನನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳದೆ ಕಳಚಿಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಸೇತುಮಾಧವನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಬಿಡಿಸಲಾಗದ ಒಂದು ಒಗಟಿನಂತೆ. ಯಾವ ಹೆಣ್ಣಿನೊಂದಿಗೂ ಅವನ ಸಂಬಂಧ ಆಳವಾಗಿ ಬೇರೂರದಂತೆ ವಿಧಿ ಸಂಚು ನಡೆಸುತ್ತದೆ. ಅರ್ಥಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರೂರ ವಾಸ್ತವಗಳು ಮಾನವೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ವಿರೂಪಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಹಣವನ್ನೇ ಆಧರಿಸಿದ ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತು ಮುಗ್ಧ ಗುಣಗಳಿಂದ ಪ್ರೀತಿ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ವಂಚಿತವಾಗಿದೆ. ಉದ್ಯೋಗವನ್ನರಸಿ ಪಟ್ಟಣ ಸೇರಿದ ಸೇತು ಮಾಧವ ವಿಧಿಯ ಕ್ರೂರ ಜಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಆಕಸ್ಮಿಕವೋ ಎಂಬಂತೆ ಅಮಾನವೀಯ ಸ್ಥಿತಿ ತಲುಪುತ್ತಾನೆ. ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು ಕಳೆದು ಕೊಂಡ ಕ್ರೂರ ಪರಿಸರ ಅವನನ್ನು ಈ ನೆಲೆಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪರಿಸರದಿಂದ ನಗರ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಕಾದಂಬರಿಯ ಕೇಂದ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ಥಳಾಂತರ ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಕಾದಂಬರಿ ಹೆಚ್ಚು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಎಲ್ಲ ಅನಿಷ್ಟಗಳಿಗೂ ಕಾರಣವಾದ ನಗರ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಕರಾಳ ಸ್ವರೂಪದ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಸವಿವರವಾಗಿ ಆರು ಮತ್ತು ಏಳನೆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ತೀರಾ ಅಂತರ್ಮುಖಿಯೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸ್ವಭಾವದವನೂ ಆಗಿದ್ದ ಸೇತುಮಾಧವ ಇಲ್ಲಿ ವಾಚಾಳಿಯೂ ಚತುರ ತಂತ್ರಿಯೂ ಆಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ. ಕ್ಷಿಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಾದ ಈ ರೂಪಾಂತರ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ನಗರದ ರೂಕ್ಷ ವಾತಾವರಣವೇ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆಯೆಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿ.

ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ನಿರೂಪಣಾ ತಂತ್ರ ವಿನೂತನವಾದದು. ಸಮುದ್ರದ ಅಲೆಗಳಂತೆ ಒಂದಾದ ಮೇಲೊಂದು ನೆನಪುಗಳು ಸೇತುವಿನ ಮನಃಪಟಲದ ಮೇಲೆ ಹಾಯ್ದು ಹೋದಂತೆ, ಮನಸ್ಸಿನ ಲಹರಿ ಹರಿದಂತೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ನಿರೂಪಣಾ ತಂತ್ರ ಕಾದಂಬರಿಯ ತಾತ್ವಿಕತೆಗೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುವಂತಿದೆ. ನಿಸರ್ಗದ ಚೆಲುವನ್ನು ಇಂದ್ರಿಯ ಗಮ್ಯವಾಗುವಂತೆ ವಿವರಿಸುವ ಮಾಂತ್ರಿಕತೆ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಶೇಷ. ನಿಸರ್ಗ

ಮನುಷ್ಯನ ಸಂಬಂಧ ಇಲ್ಲಿ ಜೈವಿಕವಾದುದು. ಕೇರಳದ ಭೌಗೋಲಿಕ ದೃಶ್ಯ ವಿವರಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ನಿಸರ್ಗವು ಒಂದು ಶಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ.

ನಿಸರ್ಗ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನಿರೀಕ್ಷಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುವ ಕಲೆ ವಾಸುದೇವರಾಯರಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕರಗತವಾಗಿದೆ. ಸನ್ನಿವೇಶ ಮತ್ತು ಪಾತ್ರ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಅವರ ಹಾಸ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಡಂಬನಾ ಚಾತುರ್ಯ ಮೇಲ್ಸ್ತರ ಗತಿಯದಾದರೂ ಗಂಭೀರವಾದ ಕಥನ ಶೈಲಿಯೇ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದು. ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಗೆ ಭಾವೋದ್ರೇಕಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಕೊಡಬಾರದೆಂದು ಅವರು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ಕಾದಂಬರಿಯ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಪ್ರಕರಣದ ನಿರೂಪಣೆಗಿಂತ ಅದು ಪಾತ್ರಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎಬ್ಬಿಸುವ ಆಲೋಚನಾ ತರಂಗಗಳನ್ನು ಓದುಗರ ಮುಂದಿಡುವುದು.

ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಘಟನೆಗಳು ನಡೆದಿರಬಹುದಾದ ಸ್ಥಳ, ಕಾಲ ಮುಂತಾದ ವಿವರಗಳು ಲೇಖಕರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದಿಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಊರಿನ ಹೆಸರೂ ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಕಥೆ ಕೇರಳಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಯಾವುದೇ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತವೆ. ಮನುಷ್ಯನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಅರಳದಂತೆ ಹಿಸುಕಿ ಹಾಕುವ ಉಸಿರು ಗಟ್ಟಿಸುವ ಪರಿಸರದ ಕ್ರೌರ್ಯವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಈ ಕೃತಿಯ ವಸ್ತು, ಕಾಲ ದೇಶಾತೀತವಾದುದು. ಕಾಲ ದೇಶಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನೂ ಮೀರಿ ಮಾನವನ ಅಂತರಂಗದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನೋವು ನಲಿವುಗಳನ್ನು ಸಾಧಾರಣೀಕರಣಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕ ಧಾಟಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಭೂತ ಭವಿಷ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಸಿಕ್ಕ ಮಾನವನ ವರ್ತಮಾನಸ್ಥಿತಿ, ನೆಲೆಯಿಲ್ಲದೆ ಅನಾಥವಾದುದು. ಕಾಲವುರುಳಿದಂತೆ ನೆನಪು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ನೆನಪು ದುಃಸ್ವಪ್ನಗಳ ಒಂದು ಸರಮಾಲೆ. ಕಾದಂಬರಿಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇತುಮಾಧವ ಮೊರೆಯಿಟ್ಟಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ; "ಒಂದು ಸಲ...ಒಂದೇ ಒಂದು ಸಲ...ಅವಕಾಶ ಕೊಡುತ್ತಿಯಾ ?" ಆದರೆ "ದೊರೆಯದ ವರಗಳನ್ನು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ತುಂಬಿ ಕೊಂಡಿರುವ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಹೊರಗೆ" ಬದುಕು ಸಾಗುತ್ತದೆ.

—ಕೆ. ಮರುಳಸಿದ್ದಪ್ಪ

Published by C. Srinivasaraju, 8, 'Chiranjeevi', Old Swimming Pool Road Kodandarampura, Bangalore-560 003, Printed at Ila Printers, 153, 8th Cross, Bangalore-560 018. Editor A. R. Nirupama.

No. MAG (2) PQB. DECL 322/1979-80
ANKANA (Bi monthly) January 19·0